

**Prawne i praktyczne aspekty
przygotowań Słowacji
do zamiany waluty krajowej na euro**

**Anna Górską
Weronika Lip
Małgorzata Siemaszko**

Departament Zagraniczny
Narodowy Bank Polski

Warszawa, sierpień 2008

Spis treści

Executive Summary	3
Wprowadzenie	4
1. Aspekty prawne przystąpienia Słowacji do strefy euro	6
<i>1.1. Przepisy pierwotnego prawa wspólnotowego</i>	6
<i>1.2. Przepisy pochodnego prawa wspólnotowego</i>	6
<i>1.3. Przepisy prawa krajowego</i>	10
<i>1.4. Opinie EBC do projektów wspólnotowych i krajowych aktów prawnych dotyczących przystąpienia Słowacji do strefy euro</i>	17
2. Praktyczne aspekty przygotowań Słowacji do wprowadzenia euro do obiegu	22
<i>2.1. Krajowy plan wprowadzenia euro</i>	22
<i>2.2. Instytucjonalne ramy wprowadzenia euro</i>	23
<i>2.3. Pozyskanie banknotów i monet euro</i>	26
<i>2.4. Zaopatrzenie w banknoty i monety euro przed 1 stycznia 2009 r.</i>	28
<i>2.5. Stan przygotowań małych i średnich przedsiębiorstw do wprowadzenia euro</i>	30
<i>2.7. Kanały wprowadzania euro do obiegu</i>	32
<i>2.8. Wycofywanie koron słowackich z obiegu</i>	33
3. Kampania informacyjna i opinia publiczna	35
<i>3.1. Kampania informacyjna w Słowacji</i>	35
3.1.1. Organizacja i finansowanie kampanii informacyjnej	35
3.1.2. Założenia strategii	36
3.1.3. Partnerstwo z Komisją Europejską oraz współpraca twinningowa	39
<i>3.2. Kształtowanie się opinii publicznej w zakresie postrzegania euro</i>	40
<i>3.3. Ochrona konsumentów przed nadużyciami cenowymi</i>	44
3.3.1. Strategia na rzecz ochrony konsumentów	44
3.3.2. Zasady zaokrąglania cen	44
3.3.3. Obowiązek podwójnego podawania cen w koronach słowackich i euro	45
3.3.4. Dobrowolny kodeks etyczny przedsiębiorstw	45
3.3.5. Monitorowanie i kontrola cen	45
Podsumowanie i wnioski	48
Bibliografia	53

Executive Summary

Materiał przedstawia obecny stan przygotowań Słowacji do przyjęcia euro z dniem 1 stycznia 2009 r. Autorzy skupili się na prawnych, instytucjonalnych i praktyczno-logistycznych aspektach tych przygotowań, a także na prowadzonych w Słowacji działaniach informacyjnych. W opracowaniu prześlędzono ponadto kształtowanie się słowackiej opinii publicznej w zakresie postrzegania nowej waluty. Intencją autorów nie było omawianie ekonomicznych aspektów procesu integracji walutowej Słowacji, np. wyzwań, jakim musiała sprostać Słowacja, aby spełnić kryteria zbieżności. Na końcu materiału przedstawiono podsumowanie dotychczasowych doświadczeń Słowacji oraz wpływające z nich wnioski, również pod kątem ich ewentualnego wykorzystania w przyszłości w przygotowaniach do wprowadzenia euro w Polsce.

Wprowadzenie

1 stycznia 2009 r. Słowacja stanie się szesnastym państwem członkowskim strefy euro. Przyjęcie nowej waluty nastąpiło na podstawie decyzji Rady UE podjętej 8 lipca 2008 r. W tym dniu Rada, mając na uwadze raporty o konwergencji Komisji Europejskiej i Europejskiego Banku Centralnego z maja 2008 r., zdecydowała, że Słowacja spełnia warunki konieczne do wprowadzenia euro. Rada przyjęła ponadto rozporządzenie, które określiło kurs wymiany między euro a koroną słowacką (na poziomie 30,1260 korony słowackiej za 1 EUR). Usztywnienie kursu na ww. poziomie nastąpi w dniu 1 stycznia 2009 r.

Celem opracowania jest przedstawienie obecnego stanu przygotowań Słowacji do przyjęcia euro. Autorzy skoncentrowali się na prawnych, instytucjonalnych i praktyczno-logistycznych aspektach tych przygotowań, a także na prowadzonych w Słowacji działaniach informacyjnych. W opracowaniu prześlędzono ponadto kształtowanie się słowackiej opinii publicznej w zakresie postrzegania nowej waluty. Intencją autorów nie było omawianie ekonomicznych aspektów procesu integracji walutowej Słowacji, np. wyzwań, jakim musiała sprostać Słowacja, aby spełnić kryteria zbieżności.

Pierwsza część materiału została poświęcona prawnym aspektom przystąpienia Słowacji do strefy euro. Omówiono w niej przepisy pierwotnego prawa wspólnotowego, będące podstawą prawną przyjęcia wspólnej waluty, oraz regulacje wspólnotowego prawa pochodnego, uchwalone w związku z przystąpieniem kolejnego państwa do strefy euro. Analizie poddano także wybrane regulacje prawa słowackiego, które zostały uchwalone na tym etapie przygotowań (dostępne w języku angielskim) oraz ważniejsze opinie EBC, wydane w trakcie konsultacji projektów krajowych aktów prawnych.

Druga część opracowania dotyczy praktyczno-logistycznych aspektów przygotowań Słowacji do wprowadzenia euro. Omówiono w niej w szczególności organizację procesu wprowadzania euro, sposób pozyskania nowych banknotów i monet, terminy i warunki zaopatrywania podmiotów w gotówkę euro, stan przygotowań małych i średnich

przedsiębiorstw do wprowadzenia nowej waluty, a także planowane działania w zakresie wycofywania koron słowackich z obiegu.

W trzecim rozdziale przedstawiono założenia i organizację kampanii informacyjnej Słowacji na temat euro. Omówiono wyniki badania opinii publicznej od przystąpienia Słowacji do UE. Ponadto, zaprezentowano szeroki wachlarz zaplanowanych środków, które mają zapobiec nieuzasadnionym podwyżkom cen w procesie zamiany korony słowackiej na euro i wzmocnić zaufanie konsumentów do nowej waluty.

Na końcu opracowania przedstawiono podsumowanie dotychczasowych doświadczeń Słowacji oraz wypływające z nich wnioski, również pod kątem ich ewentualnego wykorzystania w przyszłości w przygotowaniach do wprowadzenia euro w Polsce.

Autorzy pragną podziękować Panu Tomaszowi Ciszakowi za wszystkie uwagi i komentarze do niniejszego opracowania

1. Aspekty prawne przystąpienia Słowacji do strefy euro

1.1. Przepisy pierwotnego prawa wspólnotowego

Kwestie rozszerzenia strefy euro uregulowane są w dwóch aktach pierwotnego prawa wspólnotowego: *Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską* (TWE) oraz *Statucie Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego* (Statut). Przepisy zawarte w nich charakteryzują się znacznym stopniem ogólności i uniwersalizmu, aby uniknąć konieczności ich zmiany wraz z przystąpieniem kolejnego państwa do strefy euro.

Podstawą prawną przystąpienia państwa członkowskiego do strefy euro jest art. 122 ust. 2 TWE. Przepis ten określa tryb zniesienia derogacji, który dokonywany jest przez Radę, na wniosek Komisji, po konsultacjach z Parlamentem Europejskim.

Natomiast Statut zawiera regulacje adresowane do banku centralnego państwa członkowskiego przystępującego do strefy euro. Artykuł 30 ust. 1 Statutu odnosi się do kwestii związanych z transferem środków rezerw dewizowych do Europejskiego Banku Centralnego (EBC) przez narodowe banki centralne (NBC) przystępujące do strefy euro. Artykuł 49 Statutu dotyczy odroczonej wpłaty do kapitału, rezerw i zasobów EBC, która powinna być dokonana przez NBC przystępujący do strefy euro. Określony w nim również został sposób wyliczenia kwoty środków rezerw dewizowych, których przekazanie do EBC zostało nałożone mocą art. 30 ust. 1 Statutu.

Powyższe przepisy pierwotnego prawa wspólnotowego są każdorazowo podstawą prawną uchwalenia przez właściwe instytucje wspólnotowe przepisów pochodnych (m.in. rozporządzeń i decyzji), regulujących szczegółowo kwestie przystąpienia konkretnego państwa do strefy euro. Akty prawa pochodnego odnoszące się do Słowacji zostały omówione w pkt 1.2.

1.2. Przepisy pochodnego prawa wspólnotowego

W dniu 7 maja 2008 r. Komisja Europejska przyjęła wniosek w sprawie decyzji Rady, podjętej zgodnie z art. 122 ust 2 TWE, w którym stwierdzono, że Słowacja spełnia warunki

konieczne do przyjęcia euro i wobec powyższego proponuje się z dniem 1 stycznia 2009 r. uchylenie w stosunku do niej derogacji. W celu uchylenia derogacji Słowacji stosowną decyzję podjęto 8 lipca 2008 r.

- ***Decyzja Rady (2008/608/WE) z dnia 8 lipca 2008 r. zgodnie z art. 122 ust. 2 Traktatu w sprawie przyjęcia wspólnej waluty przez Słowację z dniem 1 stycznia 2009 r.***¹

Podstawa prawna ww. decyzji została przywołana w samym tytule aktu prawnego. W preambule zaś zostały przytoczone wszystkie etapy tworzenia UGW oraz kryteria prawne i ekonomiczne, które zostały spełnione przez Słowację, aby mogło nastąpić zniesienie w stosunku do niej derogacji. Decyzja Rady została zawarta w art. 1. Stanowi on, że wobec spełnienia przez Słowację wszystkich warunków koniecznych do przyjęcia wspólnej waluty, od dnia 1 stycznia 2009 r. zostaje uchylona wobec niej derogacja.

W związku z przystąpieniem Słowacji do strefy euro dokonano także nowelizacji dwóch rozporządzeń Rady (omówionych poniżej). Regulacje te umożliwiają wprowadzenie i funkcjonowanie euro na płaszczyźnie pochodnego prawa wspólnotowego i wymagają wprowadzenia stosownych zmian każdorazowo, gdy następuje rozszerzenie strefy euro.

- ***Rozporządzenie Rady (WE) nr 693/2008 z dnia 8 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 974/98 w odniesieniu do wprowadzenia euro na Słowacji***²

Podstawą prawną uchwalenia ww. rozporządzenia – tak samo jak w przypadku rozporządzenia nr 974/98 – są przepisy TWE, a w szczególności art. 123 ust. 4, zdanie 3. Rozporządzenie uchwalone w 1998 r. miało na celu uregulowanie kwestii związanych z wprowadzeniem euro w pierwszej grupie państw członkowskich należących do strefy euro oraz w Grecji. Ze względu na planowane rozszerzenie strefy euro o nowe państwa członkowskie UE i konieczność ustanowienia odpowiednich ram prawnych dla przyszłego wprowadzenia euro, rozporządzenie zostało zmodyfikowane w 2005 r. (rozporządzeniem nr 2169/2005). Następnie było ono zmieniane przed przyjęciem euro przez Słowację (rozporządzeniem nr 1647/2006), Cypr (rozporządzeniem nr 835/2007) i Malte

---

¹ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 194/24, z dnia 24.07.2008 r.

² Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 195/1, z dnia 24.07.2008 r.

(rozporządzeniem nr 836/2007). Aby Słowacja mogła zostać uwzględniona w treści rozporządzenia, również konieczna była jego nowelizacja poprzez dodanie stosownego odniesienia. Zgodnie z art. 1 lit. a) oraz art. 1a rozporządzenia nr 974/98, w tabeli zamieszczonej w załączniku, wymienione są państwa członkowskie strefy euro oraz informacje na temat daty przyjęcia przez nie wspólnej waluty, daty wprowadzenia euro do obiegu gotówkowego (ang. *cash changeover date*) i informacje, czy dane państwo będzie korzystało z okresu stopniowego wycofywania waluty krajowej (ang. *phasing-out period*). W świetle przepisów rozporządzenia nr 693/2008, derogacja w stosunku do Słowacji została uchylona ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2009 r. (na mocy opisanej powyżej decyzji Rady nr 2008/608/WE) i jednocześnie w tym samym dniu Słowacja wprowadzi euro. Oznacza to, że przy wprowadzeniu wspólnej waluty w Słowacji, zgodnie z jej planem wymiany waluty krajowej na euro, zostanie zastosowany tzw. scenariusz „big bang”³, czyli przyjęcie euro, jako waluty, z jednoczesnym wprowadzeniem do obiegu banknotów i monet euro jako prawnego środka płatniczego.⁴

- ***Rozporządzenie Rady (WE) nr 694/2008 z dnia 8 lipca 2008 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2866/98 w odniesieniu do kursu wymiany na euro dla Słowacji***⁵

Nowelizacja rozporządzenia Rady 2866/98 z dnia 31 grudnia 1998 r., określającego tzw. nieodwołalne kursy wymiany między euro i walutami krajowymi pierwszych państw członkowskich przystępujących do strefy euro przeprowadzana jest za każdym razem, gdy do strefy euro przystępuje kolejne państwo członkowskie⁶, dlatego zmieniono je także w związku z przystąpieniem Słowacji. Podstawą prawną wydania go jest art. 123 ust. 5 TWE, który upoważnia Radę UE, działającą na wniosek Komisji, po uwzględnieniu opinii EBC⁷, do określenia kursu wymiany waluty krajowej państwa przystępującego na walutę euro.

---

³ Scenariusz „big bang” został wprowadzony jako jeden z możliwych scenariuszy wprowadzania euro rozporządzeniem Rady (WE) nr 2169/2005 z dnia 21 grudnia 2005 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 974/98 w sprawie wprowadzenia euro (Dz. U. L 346/1, z dnia 29.12.2005 r.).

⁴ Patrz: rozdział 2.

⁵ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 195/3, z dnia 24.07.2008 r.

⁶ Dotychczasowe zmiany rozporządzenia nr 2866/98: rozporządzenie Rady wydane po podjęciu decyzji Rady o przystąpieniu Grecji do strefy euro (1478/2000/WE z 19.06.2000 r.), rozporządzenie Rady po podjęciu decyzji Rady znoszącej derogację w stosunku do Słowacji (1086/2006/WE z 11 lipca 2006 r.), rozporządzenie Rady po podjęciu decyzji Rady znoszącej derogację w stosunku do Cypru (2007/503/WE z dnia 10 lipca 2007 r.) i Malty (2007/504/WE z dnia 10 lipca 2007 r.).

⁷ *Opinia Europejskiego Banku Centralnego z dnia 3 lipca 2008 r. wydana na wniosek Rady Unii Europejskiej w sprawie projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 974/98 w zakresie wprowadzenia euro w Słowacji oraz w sprawie projektu rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr*

Przedmiotowe rozporządzenie wprowadza zapisy dotyczące kursu wymiany korony słowackiej (na podstawie decyzji Rady nr 2008/608/WE z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie przyjęcia jednej waluty przez Słowację z dniem 1 stycznia 2009 r.). Kurs wymiany zostały ustalony na: 30,1260 korony słowackiej za 1 EUR. Rozporządzenie zmieniające wejdzie w życie z dniem przystąpienia Słowacji do strefy euro, tj. 1 stycznia 2009 r.

#

Biorąc pod uwagę doświadczenia państw, które przystąpiły już do strefy euro, w związku z wprowadzeniem wspólnej waluty w Słowacji w późniejszym terminie zostaną uchwalone także regulacje EBC o charakterze technicznym:

- (1) dotyczące przepisów przejściowych w zakresie stosowania rezerw obowiązkowych przez Europejski Bank Centralny po wprowadzeniu waluty euro w Słowacji,
- (2) w sprawie wpłacenia przez Narodowy Bank Słowacji kapitału, przekazania aktywów rezerwy walutowej oraz wniesienia wkładu na poczet rezerw oraz zasobów Europejskiego Banku Centralnego,
- (3) zmieniające decyzję EBC/2001/15 dotyczącą emisji banknotów euro,
- (4) w sprawie porozumienia zawartego pomiędzy Europejskim Bankiem Centralnym a Narodowym Bankiem Słowacji (NBS) w sprawie wierzytelności przyznawanej na rzecz NBS przez EBC, zgodnie z art. 30 ust. 3 Statutu ESBC i EBC,
- (5) zalecenia EBC w sprawie zewnętrznych audytorów Narodowego Banku Słowacji.

Dodatkowo, warto również wspomnieć w tej części materiału o **Zaleceniu Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dotyczącego środków ułatwiających przyszłe przejście na euro** (notyfikowane jako dokument nr C 2007/6912)⁸. Jest to akt prawny, który co prawda nie jest bezpośrednio skierowany do Słowacji i nie ma mocy wiążącej, ale został przywoływany wielokrotnie przez Europejski Bank Centralny w opiniach wydawanych w związku z projektami słowackich regulacji dotyczących wprowadzenia euro (patrz: pkt 1.4).

Zalecenie zostało uchwalone ze względu na fakt, że większość państw, które w przyszłości przystąpią do strefy euro, planuje przyjęcie wspólnej waluty z zastosowaniem scenariusz „big

---

2866/98 w zakresie kursu wymiany euro w odniesieniu do Słowacji (publikacja Dziennik Urzędowy C 180/1 z dnia 17.07.2008 r., dostępna także na stronie internetowej EBC: www.ecb.int).

⁸ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 23/30, z dnia 26.01.2008 r.

bang”. Z tego względu powinny one stosować odmienną strategię od tej, realizowanej w latach 1999-2002, co w konsekwencji dało impuls do zmiany *zalecenia z dnia 11 października 2000 r. w sprawie środków ułatwiających przygotowanie podmiotów gospodarczych do przejścia na euro*⁹, niezawierającego już adekwatnych rozwiązań w tym zakresie. Uchwalając nowe zalecenie, Komisja Europejska uwzględniła nowy kontekst przyjmowania w przyszłości euro przez państwa członkowskie oraz wykorzystała doświadczenia w tym zakresie, zdobyte podczas wprowadzenia euro w latach 2002, 2007 i 2008 r.

W nowej regulacji Komisja zaleca m.in. wyznaczenie przez państwa członkowskie odpowiednich, wyspecjalizowanych struktur, które będą planowały, koordynowały i ułatwiały wszystkie przygotowania do wprowadzenia euro. Działania te powinny być przedmiotem szerokiej dyskusji z przedstawicielami różnych podmiotów gospodarczych.

W celu ułatwienia przygotowania obywateli do przejścia na euro, Komisja rekomenduje pewne działania w zakresie obowiązkowego podawania cen w dwóch walutach; kampanii informacyjnej, w tym prowadzonej przez administrację publiczną oraz instytucje kredytowe; szkoleń mających na celu zapoznanie się jak największej liczby osób z gotówką euro.

Aby proces wymiany walut przebiegał sprawnie, wymienione zostały również pożądane działania mające na celu zmniejszenie kwot pieniądza podlegającego fizycznej wymianie. Komisja podała także przykładowe działania mające zapobiegać niewłaściwym praktykom oraz złemu postrzeganiu zmiany cen przez obywateli.

1.3. Przepisy prawa krajowego

W związku z wprowadzeniem w Słowacji waluty euro jako prawnego środka płatniczego, konieczne było dokonanie stosownych zmian na poziomie prawa krajowego. Po dokonaniu przeglądu regulacji, które muszą ulec zmianie, i określeniu zakresu problematyki, podlegającej prawnemu unormowaniu, działania legislacyjne podzielono na trzy grupy¹⁰.

---

⁹ Zalecenie 2000/C 303/05, publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej C 303, z dnia 24.10.2000 r.

¹⁰ Patrz: *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, Ministerstvo Financii Slovenskej Republiky, Narodna Banka Slovenska (część II, pkt 6).

Do pierwszej grupy zaliczono rozwiązanie problemów legislacyjnych o charakterze ogólnym dotyczących porządku prawnego w Słowacji, które uregulowane zostaną za pośrednictwem ustawy horyzontalnej (nazwanej *ustawą dotyczącą niektórych działań związanych z wprowadzeniem euro jako prawnego środka płatniczego na terytorium Republiki Słowackiej*, patrz poniżej).

W drugiej grupie znalazły się działania polegające na nowelizacji albo regulacji za pośrednictwem nowej legislatywy aktów prawnych (najczęściej z dziedziny prawa finansowego i handlowego, ale także kodeksy postępowania karnego, cywilnego i administracyjnego), w których podawane są kwoty w koronach słowackich.

Trzecią grupę regulacji stanowią akty prawne (zazwyczaj o mniejszej mocy prawnej), które jedynie w bardzo wąskim zakresie dotyczą zmiany waluty. Z tego względu będą one nowelizowane sukcesywnie w okresie po 1 stycznia 2009 r.

Przedstawione poniżej słowackie regulacje prawne obejmują **stan prawny na dzień 1 sierpnia 2008 r.** Obecnie przygotowywany jest (jeszcze na etapie uzgodnień międzyresortowych) projekt ustawy zmieniającej ustawę o systemach płatności. Przy założeniu, że projekt ten zostanie uchwalony w formie, która uwzględnia opinię EBC z dnia 25 kwietnia 2008 r. (CON/2008/18)¹¹, i że wejdzie on w życie przed 1 stycznia 2009 r., ustawodawstwo Słowacji zostało uznane przez EBC¹² za zgodne z postanowieniami Traktatu i wymogami Statutu dotyczącymi trzeciego etapu Unii Gospodarczej i Walutowej.

- ***Ustawa dotycząca niektórych działań związanych z wprowadzeniem euro jako prawnego środka płatniczego na terytorium Republiki Słowackiej (Nr 659/2007)***¹³

Ustawa (zwana dalej słowacką ustawą horyzontalną) została przyjęta 28 listopada 2007 r.¹⁴ Celem jej uchwalenia było ogólne uregulowanie kwestii związanych z zamianą walut. Ma ona jednak charakter horyzontalny, nowelizując wiele aktów prawnych, m.in. ustawę o Narodowym Banku Słowacji, ustawę o bankach, ustawę o płatnościach, ustawę dewizową, ustawę o wykroczeniach, ustawę o giełdzie papierów wartościowych, ustawę o obligacjach,

---

¹¹ Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

¹² Patrz: Raport o Konwergencji EBC, maj 2008 r.

¹³ ang. *Act on the introduction of the euro in the Slovak Republic and including amendments to certain laws.*

¹⁴ Zmieniona ustawą Nr 70/2008.

ustawę o papierach wartościowych i usługach inwestycyjnych, ustawę o kasach mieszkaniowych, ustawę o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawę o ubezpieczeniach, ustawę o inwestowaniu grupowym, ustawę o cenach, ustawę o zasadach budżetowych administracji publicznej. Zawarte w niej regulacje mają również charakter dostosowujący do przepisów wspólnotowych, są zatem spełnieniem kryteriów prawnych, wymaganych przez prawo wspólnotowe dla przystąpienia do strefy euro (tzw. konwergencja prawna).

Słowacka ustawa horyzontalna - normując całościowo, jednym aktem w randze ustawy, kwestie prawne związane z przyjęciem euro - jest regulacją bardzo obszerną (71 stron). Podzielona została na wiele działów (31) i zawiera liczne odesłania do innych krajowych regulacji prawnych.

Główny nacisk w ustawie położony jest na uregulowanie kwestii związanych z wprowadzeniem waluty euro do obiegu. Z tego względu ustawa zawiera wiele zasad mających na celu bezkolizyjną wymianę walut. W celu wzmocnienia pewności i jasności prawnej, w ustawie została zawarta zasada ciągłości umów, gwarantująca, że wprowadzenie nowej waluty nie będzie mieć wpływu na ciągłość umów i innych instrumentów prawnych, które były nominowane w koronach słowackich. Dla zapobieżenia nadmiernemu wzrostowi cen, wprowadzono stosowne zasady obowiązujące w czasie wymiany walut, m.in. przeliczanie kwot z korony na euro oraz ich zaokrąglanie (szerzej: rozdział 3.3.). Przepisy regulują także szczegółowo zagadnienia dotyczące podwójnego obiegu pieniądza, warunków wymiany banknotów i monet korony słowackiej na euro, operacji bezgotówkowych (szerzej: rozdział 2.6. i 2.8.) oraz systemów płatności, w tym zasad przeksięgowania na euro lokat bankowych i innych instrumentów prawnych wyrażonych w walucie krajowej.

Szczegółowo uregulowane zostały również parametry wartości referencyjnych takich jak: stopy procentowe, indeksy, czy kursy wymiany oraz długość obowiązkowego okresu podwójnego podawania cen (30 dni po ustaleniu oficjalnego kursu wymiany, tj. od 8 sierpnia 2008 r. do końca 2009 r.¹⁵) oraz podwójnego obiegu euro i korony słowackiej (do 16 stycznia 2009 r. dla osób fizycznych).

---

¹⁵ Po obowiązkowym okresie podwójnego podawania cen może ono być kontynuowane na zasadzie dobrowolności.

Oddzielny dział poświęcony jest podmiotom prawnym (spółkom kapitałowym). Przepisy określają m.in. kwestie zamiany wartości udziałów, akcji i kapitału wyrażonych w walucie krajowej na wartości wyrażone w euro (przy redenominacji zastosowany zostanie oficjalny kurs przeliczeniowy); ponownego podziału kapitału zakładowego spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na równe części, przy zachowaniu dawnego procentowego udziału poszczególnych udziałowców; zaksięgowania różnic w kwotach powstałych na skutek przeliczenia wartości kapitału itp.

Ustawa reguluje także kompetencje instytucji i organizacji (m.in. Narodowego Banku Słowacji, Słowackiej Inspekcji Handlowej, władz lokalnych), które uczestniczą, jako ciała nadzorujące w procesie wymiany walut.

W ustawie została również zapisana podstawa prawna dla uchwalenia przez Ministra Gospodarki, Narodowy Bank Słowacji, Ministra Finansów, Ministra Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny oraz Ministra Zdrowia aktów niższego rzędu, które regulować będą szczegółowo zagadnienia związane z kwestiami technicznymi związanymi z wymianą waluty krajowej na euro.

Część ustawy to przepisy nowelizujące akty prawne, w których konieczne było dokonanie stosownych zmian. Najwięcej ich wprowadzono do **ustawy o Narodowym Banku Słowacji**. Nowe przepisy mają charakter dostosowujący bank centralny Słowacji do prawa wspólnotowego, w zakresie spełnienia przez niego wymogów koniecznych dla uczestnictwa w strefie euro¹⁶. W świetle art. 1 ust. 1 ww. ustawy, NBS - z dniem przyjęcia waluty euro – będzie włączony do Europejskiego Systemu Banków Centralnych państw strefy euro. W związku z tym dodano bankowi nowe zadania: uczestnictwo we wspólnej polityce pieniężnej; wydawanie banknotów i monet euro zgodnie z regulacjami obowiązującymi w strefie euro; utrzymywanie rezerw dewizowych wynikających z uczestnictwa w strefie euro oraz popieranie sprawnego funkcjonowania systemów płatniczych. W konsekwencji wszystkie przepisy odnoszące się do dotychczasowych zadań NBS związanych ze sprawowaniem polityki pieniężnej i emisyjnej, uległy stosownym zmianom dostosowującym. Przy okazji przystąpienia do strefy euro wzmocnieniu uległa niezależność banku. Wprowadzono kilka

---

¹⁶ Jak wskazano w Raporcie o Konwergencji EBC z maja 2008 r. w części odnoszącej się do Słowacji, „*Po ostatniej nowelizacji ustawy właściwej statut Národná banka Slovenska jest zgodny z postanowieniami Traktatu i wymogami Statutu dotyczącymi trzeciego etapu Unii Gospodarczej i Walutowej*”.

zmian odnoszących się do niezależności personalnej, instytucjonalnej i finansowej NBS. Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie zakazu finansowania ze środków banku centralnego oraz zakazu uprzywilejowanego dostępu, zgodnych z odpowiednimi przepisami TWE i Statutu ESBC i EBC. W świetle znowelizowanych przepisów, uczestnictwo Narodowego Banku Słowacji w międzynarodowych instytucjach walutowych możliwe będzie za zgodą EBC. Uchwalono również przepisy regulujące szczegółowo kwestie finansowe związane z uczestnictwem NBS w strefie euro (m.in. jego udział w kapitale EBC, kwestie podziału zysków netto i strat EBC), transferu środków rezerw dewizowych do EBC, zarządzania rezerwami dewizowymi, które nie zostały przekazane w poczet rezerw ESBC.

Ponadto w ustawie zostało wymienionych szereg regulacji (27), m.in. **kodeks handlowy, ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawa o papierach wartościowych i usługach inwestycyjnych, ustawa o obligacjach, ustawa o bankach, ustawa o systemie płatniczym**, w których wprowadzone zmiany mają charakter techniczny i dotyczą przede wszystkim zmiany nazwy waluty, będącej prawnym środkiem płatniczym, albo przeksięgowania kwot podanych w koronach słowackich na euro.

Zasadniczo słowacka ustawa horyzontalna weszła w życie z dniem 1 stycznia 2008 r. Natomiast kluczowe przepisy wejdą w życie w momencie przystąpienia Słowacji do strefy euro, tj. z dniem 1 stycznia 2009 r.

- ***Rozporządzenie Ministra Finansów dotyczące szczegółowych zasad podwójnego podawania cen w celu ochrony konsumentów¹⁷***

Podstawą prawną uchwalenia rozporządzenia jest słowacka ustawa horyzontalna. Rozporządzenie weszło w życie 27 marca 2008 r. Reguluje ono szczegółowo generalne zasady podwójnego podawania cen, płatności i innych kwot (poniżej opisane zostały regulacje odnoszące się do specyficznego asortymentu usług). Jedną z podstawowych zasad, o których mówi rozporządzenie, jest podwójne podawanie cen w sposób jasny i czytelny. Dotyczy ona również tabel zawierających informacje na temat oficjalnego kursu wymiany walut. Rozporządzenie określa także zakres wyjątków od generalnej zasady w odniesieniu do pewnych towarów i usług (np. ceny hurtowych, usług pocztowych i telekomunikacyjnych, sprzedaży poprzez automaty i dystrybutory, sprzedaży katalogowej, sprzedaży mięsa i ryb w

---

¹⁷ Ang. *Decree of the Ministry of Economy of the Slovak Republic concerning the details of dual display with regard to consumer protection.*

specjalistycznych punktach), czy też podawania cen jednostkowych produktu, wyrażonych w litrach, kilogramach, metrach itd. Regulacja ustanawia także zasady zaokrąglania cen do czterech miejsc po przecinku.

- ***Rozporządzenie Narodowego Banku Słowacji ustanawiające reguły dotyczące podwójnego podawania cen, płatności i innych kwot w sektorach bankowym, rynków kapitałowych i ubezpieczeń emerytalnych***¹⁸

Rozporządzenie zostało uchwalone na mocy słowackiej ustawy horyzontalnej i weszło w życie z dniem 15 maja 2008 r. Jako akt wykonawczy, rozporządzenie reguluje szczegółowo techniki, procedury, metody i inne szczegółowe reguły dotyczące podwójnego podawania cen, płatności i innych kwot w zakresie usług świadczonych na rynku finansowym. Regulacja określa zakres dokumentów i nośników informacji, które podlegać będą przedmiotowemu obowiązkowi. Zaliczone do nich zostały dokumenty przekazywane w formie elektronicznej za pomocą urządzeń telefonicznych i internetu oraz bankomatów i terminali płatniczych.

W odniesieniu do jednostek emerytalnych ustalono, że w związku z przewalutowaniem, zaokrąglenie ich wartości wynosić będzie do sześciu miejsc po przecinku.

Określono także szereg kwestii technicznych związanych z papierami wartościowymi, jak np. podawanie ich wartości w okresie pomiędzy ustaleniem nieodwracalnego kursu wymiany a wprowadzeniem euro. Uregulowano również kwestię zaokrągleń kwot z tytułu ubezpieczeń dokonywanych przy przewalutowaniu na euro.

- ***Rozporządzenie Narodowego Banku Słowacji ustanawiające liczbę miejsc po przecinku ustalanych dla pewnego rodzaju papierów wartościowych sporządzanych dla celów zaokrągleń przy redenominacji ich nominalnej wartości z waluty słowackiej na euro***¹⁹

Rozporządzenie Narodowego Banku Słowacji jest aktem prawnym o charakterze wykonawczym i zostało uchwalone na mocy słowackiej ustawy horyzontalnej. Reguluje ono kwestie techniczne związane z przewalutowaniem na euro i zaokrągleniem wartości dla

---

¹⁸ Ang. *Decree of the National Bank of Slovakia laying down certain rules of the dual display of certain prices, payments and other amounts with regard to the field of financial market and the services of financial institutions in the areas of banking, capital market, insurance industry and pension saving.*

¹⁹ ang. *Decree of the National Bank of Slovakia laying down the number of decimal of certain types of securities for the purpose of rounding by redenomination of their nominal value from the Slovak currency to the euro.*

pewnego rodzaju papierów wartościowych (ang. *equity and debt securities*). Ustalono, że w pierwszym przypadku liczba miejsc po przecinku powinna być maksymalnie do czwartego miejsca, natomiast w drugim: maksymalnie do drugiego miejsca po przecinku.

- ***Rozporządzenie Ministra Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Republiki Słowackiej ustanawiające dodatkowe szczegółowe reguły na temat podwójnego podawania cen, konwersji i zaokrągleń cen, cen jednostkowych, płatności i innych kwot ustalanych w trakcie wymiany waluty słowackiej na euro w odniesieniu do zarobków, pensji i innych wynagrodzeń za pracę, do zwrotów kosztów podróży, obsługi zatrudnienia, ubezpieczenia społecznego, oszczędności związanych z przejściem na emeryturę, świadczeń socjalnych, zasiłków z tytułu opieki społecznej, pomocy z tytułu potrzeb materialnych i innych form wsparcia socjalnego oraz usług socjalnych***²⁰

Rozporządzenie zostało uchwalone na mocy ustawy horyzontalnej i weszło w życie z dniem 1 czerwca 2008 r. Poszczególne artykuły (47) regulują szczegółowo zagadnienia, o których mowa w tytule rozporządzenia.

W części pierwszej, zawierającej podstawowe przepisy, na uwagę zasługuje enumeratywne określenie usług i świadczeń, w stosunku do których ustanowiono obowiązek podwójnego podawania cen.

W kolejnych siedmiu częściach zawarte są szczegółowe zasady zaokrągleń kwot, wypłacanych z tytułów, które zostały objęte przedmiotowym rozporządzeniem. Zasady te są zgodne z regułami ustalonymi przepisami ustawy horyzontalnej. W przypadku przeliczenia kwot, powinna być ona zaokrąglona do najbliższego euro centa, z zastrzeżeniem, że przy kwocie poniżej połowy centa, zaokrąglenie nastąpi w dół, przy kwocie powyżej połowy centa – w górę.

---

²⁰ Ang. *Decree of the Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic laying down further detailed rules on the dual display, conversion and rounding of prices, unit prices, payments and other amounts on the changeover from the Slovak currency to the euro in the field of wages, salaries and other remuneration for work, the field of reimbursement of travel expenses, the field of employment services, the field of social insurance and retirement pension saving, social benefits, social assistance benefits, assistance in material need and other social support and the field of social services.*

Część druga rozporządzenia zawiera szczegółowe reguły odnoszące się do podwójnego podawania kwot z tytułu wynagrodzenia za pracę. Ustalono m.in., że na liście płac - obok kwoty w koronach słowackich - podana będzie również kwota w euro.

- ***Rozporządzenie Ministra Finansów Republiki Słowackiej ustanawiające metody i zakres cen, płatności i innych kwot poddanych podwójnemu podawaniu cen z przypadku gier hazardowych***²¹

Rozporządzenie zostało uchwalone na mocy słowackiej ustawy horyzontalnej i weszło w życie z dniem 1 lipca 2008 r. Poszczególne artykuły odnoszą się do loterii, gier hazardowych organizowanych w kasynach, zakładów wzajemnych, grach na automatach, grach z użyciem urządzeń technicznych obsługiwanych bezpośrednio przez graczy i za pomocą urządzeń telekomunikacyjnych, video-gier oraz gier obsługiwanych przy użyciu internetu. Wszystkie gry, objęte przedmiotowym rozporządzeniem, podlegają regulacjom dotyczącym podwójnego podawania cen. Zgodnie z zapisami rozporządzenia, podwójne ceny powinny być przedstawiony w sposób jasny i czytelny.

1.4. Opinie EBC do projektów wspólnotowych i krajowych aktów prawnych dotyczących przystąpienia Słowacji do strefy euro

Przy omawianiu regulacji prawnych, uchwalonych w związku z przystąpieniem Słowacji do strefy euro, na specjalną uwagę zasługują także opinie EBC, wydane przez niego z racji uczestniczenia w procesie konsultacji projektów wspólnotowych i krajowych aktów prawnych, leżących w jego kompetencjach (m.in. odnoszących się do funkcjonowania narodowych banków centralnych UE oraz strefy euro). Wprawdzie opinie EBC nie mają mocy obowiązującej - i dlatego zaliczane są do *quasi* aktów prawnych - jednak z racji, że zawierają m.in. wskazówki co do wykładni prawa wspólnotowego w kontekście opiniowanej regulacji krajowej, również zasługują na uwagę przy analizie przepisów uchwalonych w związku z wprowadzeniem w Słowacji waluty euro. Są to następujące opinie, podane w porządku chronologicznym ich uchwalenia:

- ***Opinia EBC z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie projektowanego prawa dotyczącego przyjęcia euro w Słowacji (CON/2007/43)***²²

---

²¹ Ang. *Decree of the Ministry of Finance of the Slovak Republic laying down the scope of prices, payments and other amounts subject to dual display with regard to the field of gambling games and methods of their dual display.*

EBC z zadowoleniem przyjął tak wczesne przygotowanie przedmiotowego projektu ustawy, wskazując, że wpłynie to pozytywnie na dobre przygotowanie procesu zamiany walut. Podkreślono także, że proponowane zapisy odnoszą się do uwag zgłoszonych przez EBC w Raporcie o konwergencji z grudnia 2006 r. EBC konsekwentnie zwraca krajowym legislatorom uwagę, że nie jest konieczne powtarzanie w regulacji krajowej niektórych przepisów prawa wspólnotowego (rozporządzeń), które mają moc bezwzględnie obowiązującą państwa członkowskie. Takie działanie podważa hierarchię *acquis communautaire* i dodatkowo może spowodować błędną lub niejasną transpozycję przepisów wspólnotowych przez przepisy krajowe. EBC wskazał także na nieznaczące niedociągnięcia w dostosowaniu prawa krajowego z przepisami prawa wspólnotowego, m.in. w zakresie emisji banknotów i monet euro. Ze względu na proponowane wejście ustawy w życie z dniem 1 stycznia 2008 r., tj. na rok przed planowanym przyjęciem euro, zwrócono także uwagę na poprawne używanie terminologii euro, jako waluty obcej.

- ***Opinia EBC z dnia 30 maja 2008 r. wydana na wniosek Narodowego Banku Słowacji w sprawie rozporządzenia ustanawiającego reguły dotyczące podwójnego podawania cen w sektorach bankowym, rynków kapitałowych, ubezpieczeniowym i ubezpieczeń emerytalnych oraz o zasadach zaokrąglania wartości nominalnej określonych rodzajów papierów wartościowych (CON/2008/23)***²³

EBC otrzymało z Narodowego Banku Słowacji do zaopiniowania projekty dwóch rozporządzeń regulujących kwestie techniczne dotyczące podwójnego podawania cen i zasad ich zaokrąglania w odniesieniu do: (i) cen w sektorze bankowym, rynkach kapitałowych i ubezpieczeniowych – rozporządzenie nr 1 oraz (ii) wartości nominalnej określonych rodzajów papierów wartościowych – rozporządzenie nr 2.

Z uwagi na fakt, że podstawą prawną wydania przedmiotowego rozporządzenia jest słowacka ustawa horyzontalna, EBC w swojej opinii zawarł jedynie krótką informację na temat *zalecenia Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dotyczącego środków ułatwiających przyszłe przejście na euro*, które weszło w życie po jej przyjęciu. W świetle przepisów ww. zalecenia (art. 2), obowiązek podawania cen w dwóch walutach powinien być wprowadzony jak najszybciej po oficjalnym przyjęciu przez Radę nieodwołalnie ustalonego kursu wymiany

---

²² Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

²³ Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

między walutą krajową a euro. Zdaniem EBC powyższe zalecenie powinno być zastosowane w ustawie horyzontalnej (w art. 18.1 dot. obowiązku podawania cen w dwóch walutach) oraz w projektowanych rozporządzeniach.²⁴

W odniesieniu do rozporządzenia nr 1, EBC zwraca uwagę, że artykuły projektowanego rozporządzenia, dotyczą kwestii zaokrąglenia kwot nie będących kwotami pieniężnymi, a które mają zostać zapłacone lub rozliczone w trakcie zaokrąglenia po wymianie na euro, w rozumieniu art. 5 *rozporządzenia Rady nr 1103/97 w sprawie niektórych postanowień dotyczących wprowadzenia euro*²⁵. Wprowadzenie takich przepisów jest zbędne z uwagi na bezpośrednią moc obowiązywania rozporządzenia.²⁶

Dodatkowo EBC wskazał na konieczność zachowania spójności przepisów projektowanych rozporządzeń z przepisami wspólnotowymi (rozporządzeniem nr 1103/97 i 2169/2005) i przepisami słowackiej ustawy horyzontalnej.

- ***Opinia EBC z dnia 1 czerwca 2008 wydana na wniosek słowackiego Ministra Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w sprawie podawania cen w dwóch walutach i zasad zaokrąglenia w sektorach pracowniczym i zabezpieczenia społecznego (CON/2008/27)***²⁷

Podstawą prawną wydania przedmiotowego rozporządzenia jest słowacka ustawa horyzontalna. W uwagach ogólnych EBC zawarł sugestię odnoszącą się do uwzględnienia zapisów *zalecenia Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dotyczącego środków ułatwiających przyszłe przejście na euro*. Natomiast w uwagach szczegółowych podane zostały artykuły projektowanej regulacji, dotyczące zaokrąglenia cen, które powinny być dostosowane do art.5 *rozporządzenia Rady nr 1103/97 w sprawie niektórych postanowień dotyczących wprowadzenia euro*²⁸.

---

²⁴ Uwagę taką EBC wyraża konsekwentnie w swoich pozostałych opiniach CON/2008/23, CON/2008/25 i CON/2008/27, które wydał w związku z pozostałymi projektami słowackich aktów prawnych, regulującymi kwestie związane z przyjęciem euro.

²⁵ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 162/1, z dnia 19.06.1997 r. z późn. zm.

²⁶ Uwagę taką EBC wyraził konsekwentnie w późniejszej swojej opinii (CON/2008/27), którą wydał w związku z projektem innego słowackiego aktu prawnego regulującego kwestie związane z przyjęciem euro.

²⁷ Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

²⁸ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 162/1, z dnia 19.06.1997 r. z późn. zm.

- ***Opinia EBC z dnia 12 czerwca 2008 r. wydana na wniosek słowackiego Ministra Finansów w sprawie podwójnego podawania cen w sektorze gier hazardowych (CON/2008/25)***²⁹

Z uwagi na fakt, że podstawą prawną wydania przedmiotowego rozporządzenia jest słowacka ustawa horyzontalna, EBC w swojej opinii zawarł jedynie krótką informację na temat *zalecenia Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dotyczącego środków ułatwiających przyszłe przejście na euro*, które weszło w życie po jej przyjęciu. W świetle przepisów ww. zalecenia (art. 2), obowiązek podawania cen w dwóch walutach powinien być wprowadzony jak najszybciej po oficjalnym przyjęciu przez Radę nieodwołalnego kursu wymiany między walutą krajową a euro. Zdaniem EBC powyższe zalecenie powinno być zastosowane w ustawie horyzontalnej (w art. 18.1 dot. obowiązku podawania cen w dwóch walutach) oraz w projektowanym rozporządzeniu. EBC zwrócił również uwagę, że wprowadzona przedmiotowym rozporządzeniem metodologia zaokrąglania kwot jest niekonsekwentna w stosunku do metodologii i obecnej praktyki ustanowionej na mocy słowackich przepisów w zakresie prawa pracy i bezpieczeństwa socjalnego.

- ***Opinia EBC z dnia 1 lipca 2008 r. wydana na wniosek słowackiego Ministra Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny w sprawie projektu rozporządzenia ustanawiającego dodatkowe szczegółowe reguły na temat podwójnego podawania cen, konwersji i zaokrągleń cen, cen jednostkowych, płatności i innych kwot ustalanych w trakcie wymiany waluty słowackiej na euro w odniesieniu do zarobków, pensji i innych wynagrodzeń za pracę, do zwrotów kosztów podróży, obsługi zatrudnienia, ubezpieczenia społecznego, oszczędności związanych z przejściem na emeryturę, świadczeń socjalnych, zasiłków z tytułu opieki społecznej, pomocy z tytułu potrzeb materialnych i innych form wsparcia socjalnego oraz usług socjalnych (CON/2008/27)***³⁰

W uwagach ogólnych EBC ponownie ustosunkował się do zapisów słowackiej ustawy horyzontalnej w części dotyczącej obowiązku podawania cen w dwóch walutach (art. 18.1) i przywołuje w tym zakresie *zalecenie Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dotyczące środków*

²⁹ Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

³⁰ Dostępna na stronie internetowej EBC: www.ecb.int

ułatwiających przyszłe przejście na euro (art. 2). Zdaniem EBC powyższy artykuł zalecenia powinien być zastosowany w ustawie horyzontalnej.

Ponadto EBC zwraca uwagę, że liczne artykuły projektowanego rozporządzenia regulują kwestie zaokrąglenia kwot niebędących kwotami pieniężnymi, które mają zostać zapłacone lub rozliczone w trakcie zaokrąglenia po wymianie na euro, w rozumieniu art. 5 *rozporządzenia Rady nr 1103/97 w sprawie niektórych postanowień dotyczących wprowadzenia euro*³¹. Działanie takie EBC uznaje za niecelowe.

Dodatkowo, w opinii EBC, wprowadzona przedmiotowym rozporządzeniem metodologia zaokrąglenia kwot jest niekonsekwentna, jeśli wziąć pod uwagę metodologię i obecną praktykę ustanowioną na mocy słowackich przepisów w zakresie prawa pracy i bezpieczeństwa socjalnego. Skutkować to może zastosowaniem odmiennych reguł zaokrąglenia w podobnych przypadkach.

Na marginesie EBC wskazał, że byłoby pożądane, aby obywatele słowaccy zostali poinformowani o zmianach dotyczących zaokrąglenia w trakcie zamiany walut, wprowadzonych ww. zaleceniem Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. Takie działanie z pewnością poprawiłoby efektywne przyjęcie euro w Słowacji.

---

³¹ Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 162/1, z dnia 19.06.1997 r. z późn. zm.

2. Praktyczne aspekty przygotowań Słowacji do wprowadzenia euro do obiegu

2.1. Krajowy plan wprowadzenia euro

Pierwsze przygotowania do przyjęcia nowej waluty rozpoczęły się jeszcze przed przystąpieniem Słowacji do UE. **16 lipca 2003 r. rząd Słowacji przyjął „Strategię wprowadzenia euro w Republice Słowackiej”,** przygotowaną wspólnie przez Narodowy Bank Słowacji (NBS) oraz Ministerstwo Finansów. We wspólnej deklaracji rządu i NBS stwierdzono, że korzyści z przyjęcia euro przeważają nad kosztami i dlatego Słowacja powinna wprowadzić nową walutę jak najszybciej – zaraz po tym, jak będzie w stanie w trwały sposób wypełnić kryteria z Maastricht. **8 września 2004 r. słowacki rząd zatwierdził kolejny wspólny dokument NBS i Ministerstwa Finansów: ”Specyfikację strategii wprowadzenia euro w Republice Słowackiej”** oraz **zdecydował o przygotowaniu krajowego planu wprowadzenia nowej waluty**³².

Kompleksowy plan wprowadzenia euro opracowany wspólnie przez Ministerstwo Finansów i NBS został przyjęty przez rząd Słowacji 6 lipca 2005 r.³³, a następnie był **dwukrotnie aktualizowany: w marcu 2007 r. i kwietniu 2008 r.** Kolejną aktualizację przewidziano we wrześniu 2008 r. Przy opracowywaniu planu współpracowały również inne ministerstwa i organizacje pozarządowe, w tym Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Urząd Nadzoru nad Rynkiem Finansowym, Słowacki Związek Banków, Urząd Statystyczny Słowacji, Słowacka Izba Handlu i Przemysłu, Słowacka Inspekcja Handlowa, Związek Miast i Gmin Słowacji, Słowackie Radio i Telewizja.

W planie znalazły się m.in.:

- podstawowe zasady wprowadzenia euro do obiegu: scenariusz wprowadzenia nowej waluty, okres podwójnego obiegu korony słowackiej i euro, zasada ciągłości umów, zasady zaokrąglania sum pieniężnych, działania przeciwdziałające zawyżaniu cen;
- instytucjonalne ramy wprowadzenia euro;

---

³² Rezolucja rządu Słowacji nr 862 z 8 września 2004 r.

³³ Rezolucja rządu Słowacji nr 525 z 6 lipca 2005 r.

- zadania poszczególnych sektorów związane z wprowadzeniem euro, obejmujące m.in.: wcześniejsze zaopatrzenie w nową walutę, wycofywanie koron słowackich z obiegu, dostosowywanie systemów informatycznych do euro, zmiany legislacyjne, podwójne podawanie cen oraz strategię komunikacyjną.
- rekomendacje Krajowego Koordynatora wprowadzenia euro skierowane m.in. do banków i instytucji finansowych, administracji rządowej, sprzedawców detalicznych oraz społeczeństwa.

2.2. Instytucjonalne ramy wprowadzenia euro

Na mocy rezolucji rządu Słowacji z 8 września 2004 r.³⁴ **Krajowym Koordynatorem wprowadzenia euro został Minister Finansów.** Wraz z Prezesem NBS (jako wiceprzewodniczącym) kieruje on **Krajowym Komitetem Koordynacyjnym ds. wprowadzenia euro** (*National Coordinating Committee - NCC*). W skład Komitetu wchodzi również przedstawiciele innych ministerstw, urzędów centralnych i organizacji pozarządowych, w tym m.in.: Wicepremier ds. społeczeństwa opartego na wiedzy, spraw europejskich oraz praw człowieka i mniejszości, Minister Sprawiedliwości, Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Gospodarki, Minister Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Prezes Słowackiego Związku Banków, Przewodniczący Słowackiej Izby Handlu i Przemysłu, Prezes Narodowej Unii Pracodawców, Prezes Urzędu Statystycznego Słowacji, Przewodniczący Związku Miast i Gmin Słowacji oraz przedstawiciel stowarzyszeń i organizacji ds. ochrony konsumenta.

NCC jest głównym organem odpowiedzialnym za zarządzanie i koordynację przygotowań do przyjęcia nowej waluty, w tym za wdrażanie krajowego planu wprowadzenia euro. Komitet może kierować do centralnych organów rządowych oraz innych instytucji zalecenia dotyczące wprowadzenia euro, a także rekomendować poszczególnym organizacjom wypełnianie konkretnych zadań.

W celu zintensyfikowania prowadzonych przygotowań słowacki rząd w grudniu 2005 r. zdecydował o wyznaczeniu **Pełnomocnika Rządu ds. wprowadzenia euro**³⁵ odpowiedzialnego za bieżącą koordynację prac przygotowawczych do przyjęcia nowej waluty. Do jego zadań należy w szczególności: organizowanie regularnych spotkań

³⁴ Rezolucja rządu Słowacji nr 862, op. cit.

³⁵ Na początku 2007 r. został mianowany nowy Pełnomocnik.

przewodniczących komitetów roboczych (patrz dalej), aktywne komunikowanie się z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami, koordynowanie i stymulowanie przygotowań do wprowadzenia euro, opracowywanie dla NCC raportów z postępu prac, ostrzeganie przed potencjalnymi problemami oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie nowej waluty. Wypełniając swoje zadania, Pełnomocnik działa zgodnie ze strategicznymi zasadami ustanowionymi przez Krajowego Koordynatora i NCC.

Krajowy Koordynator, we współpracy z właściwymi ministerstwami i NBS, powołał pięć komitetów roboczych³⁶ odpowiedzialnych za techniczne aspekty przygotowań do wprowadzenia euro:

- **komitet roboczy ds. banków i sektora finansowego** (komitet działa pod przewodnictwem NBS i złożony jest m.in. z przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Słowackiego Związku Banków, Słowackiego Stowarzyszenia Zakładów Ubezpieczeń, Słowackiego Stowarzyszenia Przedsiębiorstw Zarządzających Aktywami, Słowackiej Poczty);
- **komitet roboczy ds. sektora instytucji rządowych i samorządowych** (komitet działa pod przewodnictwem Ministerstwa Finansów i złożony jest m.in. z przedstawicieli Ministerstwa Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Związku Miast i Gmin Słowacji, Urzędu Statystycznego Słowacji, Ministerstwa Gospodarki, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Środowiska, Słowackiej Poczty);
- **komitet roboczy ds. sektora niefinansowego i ochrony konsumentów** (komitet działa pod przewodnictwem Ministerstwa Gospodarki i złożony jest m.in. z przedstawicieli Biura Rządu Republiki Słowackiej, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Rolnictwa, Weterynarii i Żywności, Ministerstwa Sprawiedliwości, NBS, Słowackiej Izby Rolnictwa i Żywności, Słowackiego Stowarzyszenia Handlowców, Federacji Stowarzyszeń Pracodawców, Słowackiej Izby Handlu i Przemysłu, Urzędu Antymonopolowego, Słowackiej Inspekcji Handlowej, organizacji ds. ochrony konsumenta, Unii Miast Słowacji);
- **komitet roboczy ds. legislacji** (komitet działa pod przewodnictwem Biura Rządu Republiki Słowackiej i złożony jest m.in. z przedstawicieli Ministerstwa Finansów,

---

³⁶ Pierwotnie utworzono sześć komitetów, ale komitet roboczy ds. technologii informatycznej i statystyki połączono z komitetem roboczym ds. sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Ministerstwa Środowiska, NBS, Słowackiego Związku Banków, Słowackiej Izby Handlu i Przemysłu, Związku Miast i Gmin Słowacji);

- **komitet roboczy ds. komunikacji**³⁷ (komitet działa pod przewodnictwem NBS i jest złożony m.in. z przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Ministerstwa Edukacji, Słowackiego Związku Banków, Słowackiego Radia i Telewizji).

Przewodniczący oraz członkowie komitetów są powoływani przez właściwych członków NCC (ministra lub Prezesa NBS) na podstawie nominacji poszczególnych instytucji. Przewodniczący komitetów oraz NCC mogą, w razie potrzeby, rozszerzyć członkostwo w poszczególnych komitetach oraz zapraszać, na spotkania komitetów, ekspertów z innych organizacji. Do obowiązków komitetów roboczych należy m.in. rozwiązywanie otwartych kwestii w zakresie swoich kompetencji oraz przedkładanie propozycji NCC i Krajowemu Koordynatorowi, składanie NCC kwartalnych raportów cząstkowych z realizacji krajowego planu wprowadzenia euro, opracowywanie rozwiązań dla konkretnych zadań zapisanych w krajowym planie oraz zapewnianie poszczególnym organom rządowym i innym organizacjom wskazówek metodologicznych w wypełnianiu ww. zadań. Przynajmniej raz na trzy miesiące komitety składają sprawozdanie ze swojej działalności NCC oraz Pełnomocnikowi Rządu Słowacji ds. wprowadzenia euro.

Poza powołaniem ww. komitetów, Krajowy Koordynator zalecił samorządom, przedsiębiorstwom i innym organizacjom utworzenie **grup roboczych ds. wprowadzenia euro**. Ich zadaniem ma być przygotowanie podmiotów do bezpiecznego i sprawnego przyjęcia nowej waluty. Zgodnie z aktualizacją krajowego planu wprowadzenia euro (z kwietnia 2008 r.) działalność grup powinna koncentrować się przede wszystkim na dostosowywaniu systemów informatycznych, kształtowaniu relacji z pracownikami, klientami, dostawcami i bankami, a także na działaniach komunikacyjnych.

Aby zapewnić sprawną koordynację w zakresie rozwiązywania potencjalnych sytuacji kryzysowych, NCC utworzył **sztab ds. komunikacji kryzysowej** złożony z Ministra Finansów, Prezesa NBS, Pełnomocnika Rządu Słowacji ds. wprowadzenia euro, Ministra

---

³⁷ Szerzej na ten temat patrz: część 3.

Spraw Wewnętrznych oraz Prezesa Słowackiego Związku Banków. Wszystkie ministerstwa oraz NBS wyznaczyły ponadto **osoby odpowiedzialne za wewnętrzną oraz zewnętrzną koordynację kwestii organizacyjnych i technicznych związanych z wprowadzeniem euro**, a także za współpracę z Krajowym Koordynatorem.

W **opinie Komisji Europejskiej**, wyrażonej w „*Siódmym Raporcie na temat praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia strefy euro*”³⁸ (opublikowanym 18 lipca 2008 r.), Słowacja zastosowała się do zalecenia Komisji w zakresie utworzenia odpowiednich struktur potrzebnych do zaplanowania, koordynowania i usprawnienia przygotowań do przyjęcia nowej waluty³⁹. Wątpliwości Komisji budzi jednak efektywność powołanej struktury organizacyjnej – NCC działa na wysokim szczeblu politycznym, więc nie jest w stanie zająć się kwestiami szczegółowymi, natomiast Pełnomocnik Rządu Słowacji ds. wprowadzenia euro nie posiada wystarczającej liczby pracowników i koncentruje się głównie na działaniach komunikacyjnych. Komisja zarekomendowała wzmocnienie centralnego monitoringu przygotowań Słowacji w taki sposób, aby poprawie uległa koordynacja działań pomiędzy podmiotami włączonymi w przygotowania oraz aby została zapewniona zdolność efektywnego rozwiązywania potencjalnych sytuacji kryzysowych.

2.3. Pozyskanie banknotów i monet euro

W celu pozyskania gotówki euro potrzebnej do zastąpienia koron słowackich, **NBS wypożyczy banknoty euro, w wysokości 188 milionów, z Narodowego Banku Austrii**⁴⁰, a następnie zwróci je w kolejnych latach banknotami wyprodukowanymi we własnym zakresie. Jest to zgodne z Wytycznymi EBC z dnia 14 lipca 2006 r. (z późn. zm.)⁴¹, według których państwa członkowskie UE pozostające poza strefą euro mogą, po podjęciu przez Radę UE decyzji o uchyleniu derogacji, otrzymać banknoty euro z jednego lub więcej krajowych banków centralnych Eurosystemu, a następnie, po wejściu do strefy euro, oddać je w

---

³⁸ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area*, Commission of the European Communities, COM(2008) 480 final

³⁹ Art. 1 zalecenia Komisji z 10 stycznia 2008 r. w sprawie środków ułatwiających przyszłe przejście na euro (2008/78/WE) - szerzej na temat zalecenia patrz część 1.

⁴⁰ Również Słowenia, Cypr i Malta wypożyczyły banknoty euro z zapasów Eurosystemu.

⁴¹ Wytyczne EBC z dnia 14 lipca 2006 r. w sprawie niektórych przygotowań do wymiany pieniądza gotówkowego związanych z wprowadzeniem waluty euro oraz w sprawie zaopatrzenia wstępного i zaopatrzenia wtórnego w banknoty i monety euro podmiotów poza strefą euro (EBC/2006/9). Wytyczne zostały znowelizowane 19 czerwca 2008 r. (Wytyczne EBC/2008/4).

kolejnych latach banknotami wyprodukowanymi lub zamówionymi w ramach ustalonego przez EBC udziału w produkcji banknotów na dany rok.

Monety euro ze słowacką stroną narodową, w wysokości 500 milionów, wybije słowacka mennica⁴². W lipcu 2004 r. NBS ogłosił **publiczny przetarg na projekt narodowej strony monet euro**. W przetargu wzięło udział 56 artystów, którzy nadesłali 64 propozycje projektów przedstawiających 658 wizerunków dla ośmiu nominałów monet euro (włączając w to rozwiązania wariantowe). W marcu 2005 r. powyższe propozycje zostały ocenione przez dwie komisje, złożone z przedstawicieli NBS, ekspertów instytucji naukowych i kulturalnych oraz reprezentantów artystów i teoretyków sztuki. Zdecydowano o wyborze 17 różnych motywów odzwierciedlających historię oraz ważne wartości kulturalne Słowacji. Po dokonaniu oceny jakości propozycji zawierających ww. motywy, wyselekcjonowano 36 projektów przesłanych przez 15 uczestników przetargu.

W drugim etapie konkursu ww. artyści zaprezentowali swoje projekty w formie modeli gipsowych. Zarząd NBS wybrał 10 z nich i poddał je **ocenie społeczeństwa w ogólnokrajowym badaniu opinii publicznej**. Badanie odbyło się w listopadzie 2005 r. Najwięcej głosów otrzymały projekty przedstawiające podwójny krzyż na trójwzgórzu, górę Krywań oraz zamek w Bratysławie. 20 grudnia 2005 r. Zarząd NBS zdecydował o umieszczeniu ww. wizerunków na słowackiej stronie monet euro⁴³. **Ostateczne wzory narodowych rewersów zatwierdzono w kwietniu 2007 r.**

Monety euro będą produkowane i przechowywane w pomieszczeniach spełniających wysokie standardy bezpieczeństwa. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, **masowa produkcja monet euro ze słowacką stroną narodową może rozpocząć się dopiero po podjęciu przez Radę UE decyzji o uchyleniu derogacji** (co nastąpiło 8 lipca 2008 r.). Wszystkie działania przygotowawcze mogły natomiast zostać zrealizowane przed podjęciem tej decyzji. W czerwcu 2007 r. Słowacja zawarła z państwami strefy euro oraz Komisją Europejską porozumienie w sprawie rozpoczęcia działań przygotowawczych przed rozpoczęciem masowej produkcji monet euro (ang. *Memorandum of Understanding between the Slovak Republic, euro-area Member States and the European Commission on the start of*

---

⁴² Mennica w Kremnicy.

⁴³ Na nominałach 1 i 2 euro – podwójnego krzyża na trójwzgórzu, na nominałach 10, 20 i 50 centów – zamku w Bratysławie, natomiast na nominałach 1, 2 i 5 centów – góry Krywań.

preparatory tasks prior to the start of mass production of euro coins). W lipcu 2007 r. NBS oraz słowacka mennica podpisały umowę dotyczącą przygotowania próbnej serii monet euro. **Od 1 stycznia 2009 r. monety euro ze słowacką stroną narodową staną się prawnym środkiem płatniczym zarówno w Słowacji, jak i na terenie wszystkich pozostałych państw strefy euro.**

2.4. Zaopatrzenie w banknoty i monety euro przed 1 stycznia 2009 r.

Wcześniejsze dostarczenie bankom komercyjnym i kolejnym podmiotom (np. sprzedawcom detalicznym czy urzędowi pocztowym) odpowiedniej liczby banknotów i monet euro ma kluczowe znaczenie dla sprawnego wprowadzenia nowej waluty do obiegu. **Rozpoczęcie zaopatrywania banków komercyjnych przez NBS** (tzw. zaopatrzenie pierwotne – *frontloading*) **planowane jest w październiku 2008 r.**⁴⁴ Zgodnie z aktualizacją krajowego planu wprowadzenia euro (z kwietnia 2008 r.) warunkiem otrzymania gotówki przed 1 stycznia 2009 r. jest ustanowienie przez banki na rzecz NBS kwalifikowanego zabezpieczenia. Za otrzymane banknoty i monety banki zapłacą, zgodnie z ustaleniami dotyczącymi odroczonej płatności, w trzech równych ratach w styczniu 2009 r. W tym samym czasie nastąpi zwolnienie ustanowionego przez nie zabezpieczenia.

Wcześniejsze zaopatrzenie w gotówkę euro będzie przebiegało zgodnie z warunkami określonymi w umowach banku centralnego z bankami komercyjnymi. Do 1 stycznia 2009 r. banknoty i monety euro pozostaną własnością NBS i nie będą mogły znaleźć się w obiegu. Koszty transportu poniosą banki. Dotychczas NBS podpisał umowy z 16 bankami⁴⁵. **Według stanu na maj 2008 r. poziom zapotrzebowania banków jest raczej niski:** banki zamówiły 51 milionów banknotów euro i 320 milionów monet euro (tj. 27% całkowitej liczby banknotów, jakie zostaną wypożyczone przez NBS z zapasów Eurosystemu i 64% ogólnej liczby monet, jakie zostaną wybite przez słowacką mennicę)⁴⁶. W najbliższych miesiącach NBS spodziewa się jednak dodatkowych zamówień.

Wcześniejsze zaopatrzenie sektora detalicznego przez banki komercyjne w gotówkę euro (tzw. zaopatrzenie wtórne – *sub-frontloading*) **planowane jest w okresie listopad-grudzień**

---

⁴⁴ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report, op. cit.*

⁴⁵ *Ibidem*

⁴⁶ *Ibidem*

2008 r. Podobnie jak w przypadku *frontloadingu*, niewielka liczba przedsiębiorców zasygnalizowała chęć zaopatrzenia się w nową walutę przed 1 stycznia 2009 r. **W marcu 2008 r. jedynie 16% wszystkich przedsiębiorstw obsługujących transakcje gotówkowe** (tj. 12 000 z 73 000) **wyraziło zainteresowanie takimi dostawami**⁴⁷. Realizacja zamówień będzie odbywała się na podstawie umowy podpisanej przez dany podmiot z bankiem komercyjnym. Strona otrzymująca banknoty i monety euro będzie musiała zobowiązać się, że nie wprowadzi ich do obiegu przed 1 stycznia 2009 r. Transport gotówki będzie dokonywany głównie przez wyspecjalizowanych przewoźników gotówki (*cash-in-transit companies*). W Słowacji nie przewidziano sprzedaży zestawów startowych monet euro dla przedsiębiorstw⁴⁸.

Warto podkreślić, że niewielkie zainteresowanie podmiotów zaopatrzeniem wtórnym odnotowano również w 2006 r. - w Słowenii oraz w 2007 r. - na Cyprze i Malcie. Wiązało się to przede wszystkim z surowymi wymogami EBC, jakie przedsiębiorcy, w tym sprzedawcy detaliczni, musieli wypełnić, aby otrzymać nową walutę. Bazując na doświadczeniach tych krajów, **19 czerwca 2008 r. EBC znowelizował wytyczne określające warunki *frontloadingu* i *sub-frontloadingu* gotówki euro**⁴⁹, wprowadzając m.in. uproszczoną procedurę dla dostaw banknotów i monet euro do wartości nominalnej 10 000 EUR, realizowanych przez sprzedawców detalicznych⁵⁰ w ramach zaopatrzenia wtórnego. Zaopatrzenie na ww. warunkach może jednak nastąpić nie wcześniej niż na pięć dni kalendarzowych przed datą wprowadzenia euro do obiegu.

Zdaniem Komisji Europejskiej, aby uniknąć problemów logistycznych w Słowacji w pierwszych dniach stycznia 2009 r., konieczne jest podjęcie dodatkowych wysiłków na rzecz zwiększenia poziomu zamówień dokonywanych zarówno w ramach zaopatrzenia pierwotnego, jak i wtórnego. W szczególności sprzedawcy detaliczni powinni być zachęceni do wykorzystywania uproszczonych warunków dostaw przewidzianych wytycznymi EBC⁵¹.

---

⁴⁷ Ibidem

⁴⁸ Takie zestawy oferowano natomiast w Słowenii, na Cyprze i Malcie. Ich przygotowanie rekomenduje również Komisja Europejska w swoim Zaleceniu z 10 stycznia 2008 r., op. cit.

⁴⁹ Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 19 czerwca 2008 r. zmieniające wytyczne EBC/2006/9 w sprawie niektórych przygotowań do wymiany pieniądza gotówkowego związanych z wprowadzeniem waluty euro oraz w sprawie zaopatrzenia wstępnego i zaopatrzenia wtórnego w banknoty i monety euro podmiotów poza strefą euro (EBC/2008/4) (2008/549/WE). Publikacja Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L176/18, z dnia 4.7.2008.

⁵⁰ Zgodnie z ww. Wytycznymi EBC sprzedawca detaliczny jest przedsiębiorstwem mikro, tzn. zatrudnia mniej niż 10 osób, a jego roczne obroty lub roczna suma bilansowa nie przekraczają 2 milionów EUR.

⁵¹ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report*, op. cit.

Podobnie jak to miało miejsce w innych państwach strefy euro, **na początku grudnia 2008 r. społeczeństwo w Słowacji będzie mogło nabyć**, w bankach i urzędach pocztowych, **mini zestawy startowe monet euro**. Pojedynczy zestaw (o wartości 500 SKK) będzie zawierał 38 sztuk monet o różnych nominałach. Przed 1 stycznia 2009 r. nie będzie można wprowadzać do obiegu monet zakupionych w ww. pakietach. Obecnie planowane jest wprowadzenie do sprzedaży 1,2 mln zestawów, ale zdaniem Komisji Europejskiej, ze względu na dotychczasowe doświadczenia państw strefy euro w tym zakresie oraz możliwe zainteresowanie słowackich przedsiębiorców takimi zestawami, NBS powinien rozważyć zwiększenie ich liczby.

Warto odnotować, że na wcześniejszym etapie Słowacja nie rozważała przygotowania zestawów dla społeczeństwa, uznając, że znacząca część mieszkańców Słowacji posiada już pewną ilość monet euro oraz, że produkcja i dystrybucja takich zestawów byłaby zbyt wymagająca pod względem technicznym i finansowym (ze względu na krótki kilkumiesięczny okres przewidziany na wybite wszystkich potrzebnych monet euro)⁵². Przygotowanie pakietów startowych monet euro zostało uwzględnione dopiero w ostatniej aktualizacji krajowego planu wprowadzenia euro (z kwietnia 2008 r.). Również Komisja Europejska, w swoich dwóch raportach z 2007 r. na temat praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia strefy euro⁵³, wskazała na konieczność udostępnienia mieszkańcom Słowacji zestawów startowych monet euro, tak aby mogli oni regulować płatności gotówkowe w nowej walucie już od pierwszych dni stycznia 2009 r.

2.5. Stan przygotowań małych i średnich przedsiębiorstw do wprowadzenia euro

Przygotowania sektora przedsiębiorstw do wprowadzenia euro są nadzorowane i wspierane przez Ministerstwo Gospodarki oraz Krajową Agencję ds. Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Do głównych zadań Agencji należy: tworzenie zasobów w zakresie

---

⁵² *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update March 2007*, National Bank of Slovakia, Ministry of Finance of the Slovak Republic, s. 26-27.

⁵³ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Fifth report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area*, Brussels, 16.7.2007 COM(2007) 434 final oraz *Commission staff working document. Annex to the Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Sixth Report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area*, Brussels, 27.11.2007 COM(2007) 756 final.

doradztwa na szczeblu regionalnym, przygotowywanie materiałów i organizowanie seminariów informacyjnych dla MŚP⁵⁴.

Jak wynika z badania Komisji Europejskiej z czerwca 2008 r.⁵⁵, **80% małych i średnich przedsiębiorstw rozpoczęło już swoje wewnętrzne przygotowania do wprowadzenia euro** (58% - w okresie od stycznia do czerwca 2008 r., 21% - w 2007 r. lub wcześniej)⁵⁶:

- 67% określiło konieczne dostosowania systemów informatycznych,
- 65% udzieliło niezbędnych informacji pracownikom,
- 49% zdefiniowało obszary, na które będzie miało wpływ wprowadzenie nowej waluty,
- 39% wyznaczyło „koordynatora ds. euro”, tj. osobę odpowiedzialną za koordynowanie przygotowań do przyjęcia nowej waluty,
- 37% oszacowało potrzeby szkoleniowe,
- 31% opracowało szczegółowy plan działań.

Kolejnych 11% przedsiębiorstw planowało rozpocząć przygotowania do wprowadzenia euro w okresie lipiec – wrzesień 2008 r.

82% firm nie spodziewa się problemów związanych z koniecznością przeprowadzenia zmian w systemach informatycznych. Około 70% badanych przedsiębiorstw zleciło to zadanie wyspecjalizowanej firmie zewnętrznej. Warto podkreślić, że **zdecydowana większość słowackich przedsiębiorstw (90%) czuje się też bardzo dobrze lub dość dobrze poinformowana na temat euro.**

Jak wynika z krajowego planu wprowadzenia euro (aktualizacja z kwietnia 2008 r.) każdy podmiot zarówno z sektora prywatnego, jak i publicznego, będzie odpowiedzialny za przeprowadzenie własnych działań dostosowawczych (np. przystosowanie systemów informatycznych) oraz pokrycie kosztów takich działań.

---

⁵⁴ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report, op. cit.*

⁵⁵ *Preparing for the euro: survey among Slovak enterprises. Analytical Report, Fieldwork: June 2008, Publication July 2008, Flash Eurobarometer 240 – The Gallup Organisation.*

⁵⁶ Doświadczenia państw strefy euro pokazują, że intensyfikacja działań dostosowawczych następuje po okresie letnim.

2.6. Scenariusz wprowadzenia euro

Podobnie jak to miało miejsce w Słowenii oraz na Cyprze i Malcie, **Słowacja wprowadzi euro przy wykorzystaniu scenariusza „big bang”** (bez okresu przejściowego, jaki miał miejsce w przypadku pierwszej grupy państw przyjmujących nową walutę). 1 stycznia 2009 r. euro zostanie wprowadzone jednocześnie do obiegu gotówkowego i bezgotówkowego. Od tego dnia nowa waluta ostatecznie zastąpi koronę w obiegu bezgotówkowym (korona słowacka stanie się wyrażeniem euro). Decyzja o wyborze tego scenariusza była podyktowana chęcią zminimalizowania kosztów związanych z wprowadzaniem euro do obiegu oraz potrzebą usprawnienia procesu zamiany dotychczasowej waluty na nową walutę.

Do 16 stycznia 2009 r., tj. w okresie podwójnego obiegu korony słowackiej i euro⁵⁷, dotychczasowe banknoty i monety będą mogły być wykorzystywane, wspólnie z nowymi banknotami i monetami, do dokonywania płatności gotówkowych. Od 17 stycznia 2009 r. euro stanie się jedynym prawnym środkiem płatniczym w Słowacji, natomiast korony będą podlegały wymianie w NBS i bankach komercyjnych (patrz dalej).

2.7. Kanały wprowadzania euro do obiegu

W Słowacji, podobnie jak we wszystkich państwach, które przyjęły jednolitą walutę, głównymi kanałami wprowadzania euro do obiegu będą:

- **bankomaty**,
- **sektor bankowy** (poprzez sprzedaż zestawów startowych monet euro, wypłaty gotówkowe z rachunków bankowych oraz wymianę koron słowackich na banknoty i monety euro),
- **sektor detaliczny** (poprzez wydawanie reszty w euro).

Przewiduje się, że **od 1 stycznia 2009 r. bankomaty będą wypłacały tylko banknoty euro**. Początkowo bankomaty zostaną zasilone banknotami o niskich nominałach (głównie 10 i 20 euro), co powinno ułatwić dokonywanie płatności gotówkowych w pierwszych dniach po wprowadzeniu euro. Bankomaty, których ze względów technicznych nie uda się przestawić na czas, zostaną wyłączone z użycia.

---

⁵⁷ W Słowenii okres podwójnego obiegu waluty krajowej i euro wynosił 14 dni, natomiast na Cyprze i Malcie – 1 miesiąc. W przypadku pierwszej grupy państw wprowadzających nową walutę – maksymalnie 2 miesiące.

Aby usprawnić proces wprowadzania euro **banki planują otworzyć oddziały w styczniu 2009 r. również w dniach wolnych od pracy** (np. 1 stycznia). Niektóre z nich uruchomią specjalne okienka dla przedsiębiorców. W okresie bezpośrednio poprzedzającym wprowadzenie nowej waluty oraz w pierwszych dniach stycznia 2009 r. banki planują wypłacać jedynie niskie nominały banknotów euro. Do 1 stycznia 2009 r. powinno ponadto nastąpić dostosowanie wszystkich (26 800) terminali płatniczych POS. Zdaniem Komisji Europejskiej przygotowania sektora finansowego Słowacji do wprowadzenia euro są zaawansowane⁵⁸.

Ważnym kanałem wprowadzenia nowej waluty do obiegu będzie sektor detaliczny. Zgodnie ze słowacką ustawą horyzontalną⁵⁹, **od 1 stycznia 2009 r. sprzedawcy powinni wydawać resztę tylko w nowej walucie**. Jednocześnie mogą odmówić przyjęcia koron słowackich (w okresie podwójnego obiegu), jeżeli klient chciałby zapłacić banknotami o wartości nominalnej przynajmniej czterokrotnie przewyższającej należną kwotę. Rozwiązanie takie ma utrudnić wykorzystywanie punktów sprzedaży do celów wymiany waluty krajowej na euro⁶⁰.

Należy podkreślić, że planowane przez Słowację działania w zakresie dostosowania bankomatów i terminali płatniczych do euro, a także wydawania reszty w nowej walucie oraz wydłużenia godzin pracy banków są zgodne z postanowieniami przywołanego wcześniej zalecenia Komisji Europejskiej⁶¹. Podobne działania zarekomendował poszczególnym podmiotom Krajowy Koordynator w kwietniowej aktualizacji krajowego planu wprowadzenia euro⁶².

2.8. Wycofywanie koron słowackich z obiegu

Od 1 stycznia 2009 r. NBS oraz banki komercyjne zapewnią bezpłatną wymianę koron słowackich na banknoty i monety euro. **NBS będzie wymieniał monety nominowane w koronach słowackich na nową walutę do końca 2013 r.**, natomiast **banknoty – bezterminowo. Banki komercyjne umożliwią bezprowizyjną wymianę dotychczasowej**

---

⁵⁸ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report, op. cit.*

⁵⁹ Szerzej na ten temat patrz część 1.

⁶⁰ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report, op. cit.*

⁶¹ Zalecenie Komisji z 10 stycznia 2008 r., op. cit.

⁶² *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008, op. cit.*

waluty **do końca czerwca 2009 r. (w przypadku monet) oraz do końca 2009 r. (w przypadku banknotów)**⁶³. Kwoty wymieniane w bankach w okresie podwójnego obiegu koron słowackich i euro nie będą podlegały ograniczeniom. Po zakończeniu tego okresu dalsza bezpłatna wymiana powinna dotyczyć przynajmniej 100 banknotów i 100 monet na transakcję⁶⁴. Wymiana będzie odbywała się po ustalonym 8 lipca 2008 r. przez Radę UE nieodwołalnym kursie wymiany korony słowackiej do euro (30,1260 SKK za 1 EUR)⁶⁵.

Początek wycofywania i niszczenia koron słowackich planowany jest przed rozpoczęciem zaopatrywania banków komercyjnych w gotówkę euro. NBS spodziewa się zwrotu 165 milionów banknotów oraz 425 milionów monet⁶⁶. **Rozpoczęcie kampanii zachęcającej społeczeństwo do wyzbywania się przechowywanych koron zaplanowano na lipiec 2008 r.** W Słowacji promowane są już obecnie elektroniczne formy płatności, aczkolwiek nie przewiduje się specjalnej kampanii w tym zakresie ze względu na wprowadzenie euro. Wśród rekomendacji Krajowego Koordynatora skierowanych do społeczeństwa w aktualizacji krajowego planu wprowadzenia euro (z kwietnia 2008 r.) znalazło się zalecenie, aby w okresie podwójnego obiegu koron słowackich i euro priorytet przyznać bezgotówkowym formom płatności.

---

⁶³ Banki nie będą prowadziły bezpłatnej wymiany przed 1 stycznia 2009 r.

⁶⁴ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op. cit.

⁶⁵ Szerzej na ten temat: patrz część 1.

⁶⁶ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report*, op.cit.

3. Kampania informacyjna i opinia publiczna

3.1. Kampania informacyjna w Słowacji

3.1.1. Organizacja i finansowanie kampanii informacyjnej

Koordynatorem działań komunikacyjnych związanych z wprowadzeniem euro w Słowacji jest **komitet roboczy ds. komunikacji**, któremu przewodniczy NBS.⁶⁷ Komitet współpracuje z Ministerstwem Finansów oraz z Pełnomocnikiem Rządu ds. wprowadzenia euro, a także konsultuje się z przedsiębiorstwami, mediami, Słowackim Związkiem Banków, władzami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi. Komitet roboczy ds. komunikacji jest odpowiedzialny za przekazanie społeczeństwu odpowiednich informacji związanych z zamianą korony słowackiej na euro, natomiast w sprawie treści przekazu jest zobowiązany do ścisłej współpracy z Krajowym Komitetem Koordynacyjnym oraz innymi komitetami roboczymi (przede wszystkim z komitetem roboczym ds. sektora niefinansowego i ochrony konsumentów).⁶⁸

We współpracy z partnerami, komitet opracował kompleksową kampanię komunikacyjną. **10 października 2007 r. „Strategia komunikacyjna w sprawie wprowadzenia euro w Słowacji” została zaakceptowana przez NBS, a 17 października 2007 r. przyjęta przez rząd.**⁶⁹ Dokument ten zawiera cele, metodologię i założenia kampanii oraz opis jej poszczególnych etapów. Kampania jest adresowana do całego społeczeństwa, ale pewne grupy (tzw. grupy wrażliwe) zostaną objęte szczególną uwagą. Główna część kampanii informacyjnej będzie przeprowadzona przez profesjonalną agencję komunikacyjną. Zadaniem agencji jest przeprowadzenie większości zadań ujętych w strategii, podczas gdy pewne uzupełniające działania informacyjne wykonywane są przez NBS i Ministerstwo Finansów (koncentracja na grupach wrażliwych), rząd (telefoniczna infolinia, mniejszości narodowe) i inne instytucje publiczne.

---

⁶⁷ W skład Komitetu wchodzi: NBS, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny, Ministerstwo Edukacji, Słowacki Związek Banków, Telewizja Słowacka, Radio Słowackie, Biuro Rządu Republiki Słowackiej, Przedstawicielstwo KE w Republice Słowackiej, Związek Miast i Gmin, Związek Handlu i Turystyki.

⁶⁸ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op.cit., str 66.

⁶⁹ *Communication strategy on euro introduction in Slovakia*, Communication Working Committee, October 2007, Government of the Slovak Republic, Narodna Banka Slovenska.

Na sfinansowanie kampanii informacyjnej w okresie od końca 2007 r. do pierwszego kwartału 2009 r. przeznaczono 180 mln koron słowackich (rząd - 110 mln, NBS - 70 mln).⁷⁰ Budżet ten opiera się na estymowanych kosztach planowanych działań i jest zgodny z doświadczeniami innych państw strefy euro z prowadzenia kampanii informacyjnej przed wprowadzeniem euro - koszty euro-kampanii w tych krajach wyniosły średnio 1 euro na mieszkańca.

3.1.2. Założenia strategii

Kampania informacyjna jest adresowana do obywateli Republiki Słowackiej, jednakże szczególna uwaga poświęcona jest tym grupom odbiorców, którzy mają utrudniony dostęp do informacji lub wymagają specyficznej informacji. Główny nacisk strategii komunikacyjnej kładzie się na dostosowanie metod i środków do potrzeb grupy docelowej przekazu, zwłaszcza w przypadku grup wrażliwych. Do grup wrażliwych zakwalifikowano:

- dzieci i młodzież,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne oraz
- mniejszości narodowe.

Zwiększoną uwagę objęto także **małe i średnie przedsiębiorstwa** (zwłaszcza w słabiej gospodarczo rozwiniętych regionach Słowacji) w związku z tym, że podmioty te będą potrzebowały znacznie szerszego zakresu informacji.⁷¹

Znaczącą rolę w kampanii informacyjnej będą odgrywać **miasta i gminy, jako pośrednicy informacji** na temat wprowadzenia euro, w tym także informacji o charakterze lokalnym, jak godziny otwarcia banków, urzędów pocztowych, itd. Kampania będzie skierowana również do dużych firm oraz administracji centralnej, ale nie będą one bezpośrednimi odbiorcami - zakłada się, że podmioty te pozyskują informacje przede wszystkim samodzielnie.

Głównym celem kampanii informacyjnej jest pomoc w procesie zamiany korony słowackiej na euro tak, aby każdy obywatel został poinformowany o wprowadzeniu euro na czas, w wystarczającym stopniu oraz w taki sposób, aby informacja docierała do odbiorcy bez potrzeby podejmowania przez niego działań w tym celu.⁷² Najważniejszym

---

⁷⁰ Ibidem

⁷¹ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op. cit. str. 65.

⁷² *Communication strategy on euro introduction in Slovakia*, op. cit., str. 3.

przekazem kampanii będzie informacja, że **euro zostanie wprowadzone 1 stycznia 2009 r. oraz, że wszyscy rezydenci Republiki Słowackiej, podmioty i instytucje zlokalizowane w Republice Słowackiej oraz wszystkie systemy muszą być przygotowane na używanie euro w płatnościach gotówkowych i bezgotówkowych.**⁷³

Do szczegółowych zadań kampanii informacyjnej, przedstawionej w krajowym planie wprowadzenia euro, należą:

- wyjaśnienie społeczeństwu, że obawy związane ze wzrostem cen są nieuzasadnione;
- zaznajomienie społeczeństwa z instrumentami służącymi ochronie przed nadużyciami cenowymi (obowiązek podwójnego podawania cen, inicjatywa „kodeksu etycznego”, monitoring cen);
- zaznajomienie społeczeństwa z kursem wymiany, mechanizmem przeliczania cen, wynagrodzeń, emerytur i innych dochodów oraz wydatków i zobowiązań z koron na euro;
- zaznajomienie społeczeństwa z wyglądem i zabezpieczeniami banknotów i monet euro, wyjaśnienie, że banknoty są jednakowe we wszystkich krajach strefy euro, a monety z różnymi stronami narodowymi są ważne we wszystkich krajach strefy;
- wyjaśnienie, iż korona słowacka przestanie być środkiem w płatnościach bezgotówkowych od 1 stycznia 2009 r.
- przekazanie praktycznych wskazówek związanych z wprowadzeniem euro (podwójny obieg korony słowackiej i euro, wymiana korony słowackiej na euro, wycofywanie banknotów i monet nominowanych w koronach słowackich z obiegu po zakończeniu okresu podwójnego obiegu, itp.);
- przedstawienie informacji na temat etapów procesu wprowadzenia euro (okres podwójnego podawania cen, okres podwójnego obiegu, okresy wymiany koron na euro), miejsca wymiany koron na euro, godziny otwarcia banków w pierwszych dniach wymiany.

Ponadto, w kampanii przekazane będą informacje na temat funkcjonowania unii gospodarczej i walutowej, korzyści z wprowadzenia euro, zadań EBC, innych źródeł informacji na temat euro oraz miejsc, w których można uzyskać odpowiedzi na wątpliwości i pytania.⁷⁴

---

⁷³ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op. cit., str. 64.

⁷⁴ *Communication strategy on euro introduction in Slovakia*, op. cit., str. 9.

Przewidziano, iż w pierwszym etapie kampanii przekazane zostaną informacje ogólne (m.in. daty poszczególnych etapów, informacje o euro i strefie euro, odpowiedź na obawy przed wzrostem cen), a w kolejnych etapach podawane będą bardziej szczegółowe informacje, w miarę intensyfikacji działań informacyjnych. Częstotliwość poszczególnych przekazów oraz ich treść będzie uzależniona od przebiegu kampanii, potrzeb grup docelowych ocenianych na podstawie badań opinii publicznej oraz informacji zwrotnych (uzyskanych poprzez infolinię, stronę internetową, itp.).

Poza zaangażowaniem profesjonalnej agencji komunikacyjnej, w kampanii wykorzystane zostaną następujące **instrumenty i kanały**:

- informacje w mediach,
- płatne ogłoszenia w mediach⁷⁵;
- materiały informacyjne dostarczane do każdego gospodarstwa domowego przez Słowacką Poczta;⁷⁶
- strona internetowa *www.euromena.sk* poświęcona zamianie korony słowackiej na euro;
- ulotki, broszury, materiały audiowizualne i multimedialne;
- reklama zewnętrzna;
- bezpłatna linia telefoniczna (infolinia);⁷⁷
- konferencje, wykłady, szkolenia, seminaria, wystawy;
- *Euro day* - ogólnonarodowe wydarzenie otwarte dla szerokiej publiczności na początku najbardziej intensywnego okresu kampanii informacyjnej na 100 dni przed wprowadzeniem euro - 24 września 2008 r., ale wydarzenie to odbędzie się w sobotę 27 września 2008 r.;
- logo i hasło wprowadzenia euro.

Realizację zadań informacyjnych rozpoczęto w 2007 r. W listopadzie 2007 r., w drodze przetargu publicznego przeprowadzonego przez Ministerstwo Finansów, wybrano - zgodnie z założeniami strategii - agencję komunikacyjną odpowiedzialną za kampanię informacyjną.⁷⁸

Prace agencji są nadzorowane przez komitet sterujący, złożony z przedstawicieli Ministerstwa

---

⁷⁵ Zgodnie z zaleceniami KE, EBC i banków centralnych strefy euro, nie jest możliwe przeprowadzenie skutecznej kampanii informacyjnej bez wyasygnowania środków na płatne ogłoszenia w mediach, dające możliwość przekazania kompleksowej i wiarygodnej informacji.

⁷⁶ Zawierające najważniejsze informacje: wygląd i zabezpieczenia banknotów i monet, najważniejsze daty itd.

⁷⁷ W tym celu wykorzystana będzie istniejąca infolinia rządu Republiki Słowackiej służąca obecnie zagadnieniom dotyczącym integracji europejskiej.

⁷⁸ Wybrano dwie agencje: Creo/Young & Rubicam, s.r.o. i Mediaedge:cia Slovak Republic, s.r.o.

i NBS. Wybrano także logo kampanii. **Rozpoczęcie oficjalnej części narodowej kampanii informacyjnej miało miejsce w grudniu 2007 r. wraz z uruchomieniem oficjalnej strony na temat euro www.euromena.sk.** Od początku 2008 r. prowadzone są szersze działania informacyjne (m.in. płatne informacje w mediach, badania opinii publicznej, kampania skierowana do społeczności romskiej, wystawy, seminaria, szkolenia). Po ogłoszeniu nieodwołalnego kursu wymiany i podjęciu przez Radę UE decyzji w sprawie uchylenia derogacji dla Słowacji w lipcu 2008 r. nastąpiła intensyfikacja działań informacyjnych, a najbardziej intensywna część kampanii rozpocznie się we wrześniu 2008 r.

Znaczące miejsce w strategii kampanii informacyjnej w Słowacji zajmują **działania skierowane do mniejszości narodowych**, zwłaszcza dwóch najliczniejszych, tj. węgierskiej i romskiej. W ich językach zostaną opublikowane broszury informacyjne oraz ogłoszenia w mediach (prasie, radio i telewizji). Ze względu na specyfikę społeczną mniejszości romskiej (niski poziom edukacji, wysokie bezrobocie, wykluczenie społeczne) w kampanii skierowanej do jej członków przewidziano wykorzystanie odrębnych instrumentów i kanałów przekazu (m.in. wzbogacenie przekazu o element edukacyjny, zaangażowanie popularnych artystów romskich, występy grup teatralnych, opracowanie piosenki o wprowadzeniu euro). Działania informacyjne skierowane do mniejszości romskiej nadzorowane są przez Pełnomocnika Rządu ds. mniejszości romskiej i zostały rozpoczęte w 2007 r.

3.1.3. Partnerstwo z Komisją Europejską oraz współpraca twinningowa

NBS i Ministerstwo Finansów nawiązały w kwestii kampanii informacyjnej współpracę z instytucjami międzynarodowymi. 7 grudnia 2007 r. Ministerstwo Finansów podpisało z Komisją Europejską porozumienie o partnerstwie, na podstawie którego Komisja (głównie Dyrekcja Generalna ds. Ekonomicznych i Finansowych) uczestniczy w finansowaniu pewnych projektów w ramach kampanii informacyjnej, a także prowadzi własne działania informacyjne we współpracy z Ministerstwem Finansów (m.in. materiały informacyjne, wypożyczenie wystawy o euro pokazanej w Bratysławie i Koszycach w okresie styczeń-luty 2008 r., zorganizowanie seminarium dla dziennikarzy w Brukseli w marcu 2008 r.).⁷⁹ Obie strony podpisały 20 grudnia 2007 r. porozumienie o grantach, w ramach którego KE zobowiązała się do współfinansowania określonej liczby działań do końca lipca 2008 r., w tym zatrudnienia specjalistów od komunikacji, kampanii w mediach (np. dla mniejszości

---

⁷⁹ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report*, op.cit., str. 10.

romskiej), telefonicznej infolinii, strony internetowej, projektów dla szkół i programów szkoleń dla pośredników informacji (*multipliers*).

Słowacja nawiązała także współpracę twinningową⁸⁰ z Bankiem Austrii w celu wykorzystania doświadczeń banku z lat 1999-2000 z zakresu prowadzenia kampanii informacyjnej nt. wprowadzania euro oraz z Bankiem Słowenii i innymi instytucjami słoweńskimi, w formie formalnych i nieformalnych konsultacji, w celu wykorzystania doświadczeń z kampanii informacyjnej na temat wprowadzenia euro w Słowenii.

3.2. Kształtowanie się opinii publicznej w zakresie postrzegania euro

Na zlecenie KE od 2004 r. prowadzone są badania Eurobarometru w sprawie stosunku opinii publicznej do euro w nowych krajach członkowskich UE. Najnowsze badanie Eurobarometru przeprowadzone w maju 2008 r.⁸¹ pokazuje, że poparcie dla euro pozostaje w Słowacji powyżej średniej dla nowych państw członkowskich UE, choć odnotowuje się jego spadek od wiosny 2007 r. Obecnie jest to 52 proc., we wrześniu 2007 r. poparcie dla euro w Słowacji wyrażało 55 proc. badanych⁸², a w kwietniu 2007 r. 57 proc. (patrz Wykres 1). Tymczasem średnia dla nowych państw członkowskich UE objętych badaniem wynosi 47 proc. poparcia dla euro.

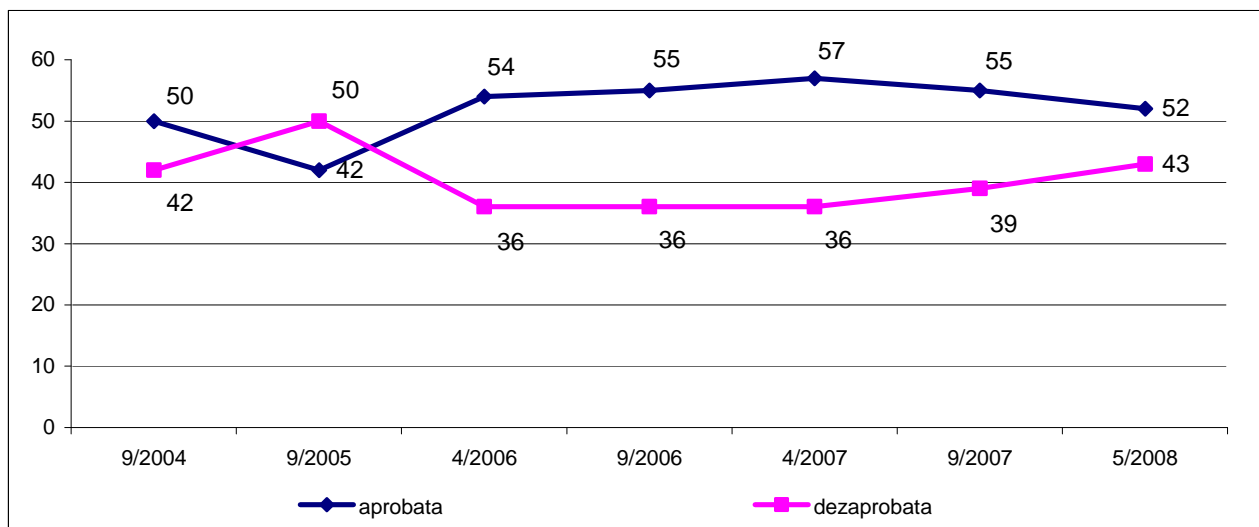
⁸⁰ *Communication strategy on euro introduction in Slovakia*, op. cit. str. 7.

⁸¹ *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 237, The Gallup Organisation, July 2008

⁸² W tym samym czasie poparcie dla euro na Cyprze wynosiło 44%, a na Malcie 56%. W rezolucji z 17 czerwca 2008 r. Parlament Europejski wyraził zaniepokojenie z powodu niskiej akceptacji społeczeństwa dla euro i wezwał władze Słowacji do nasilenia społecznej kampanii informacyjnej na rzecz wyjaśnienia korzyści z wprowadzenia jednej waluty i podjęcia wszelkich koniecznych kroków w celu ograniczenia wzrostu cen w okresie wymiany waluty krajowej na euro.

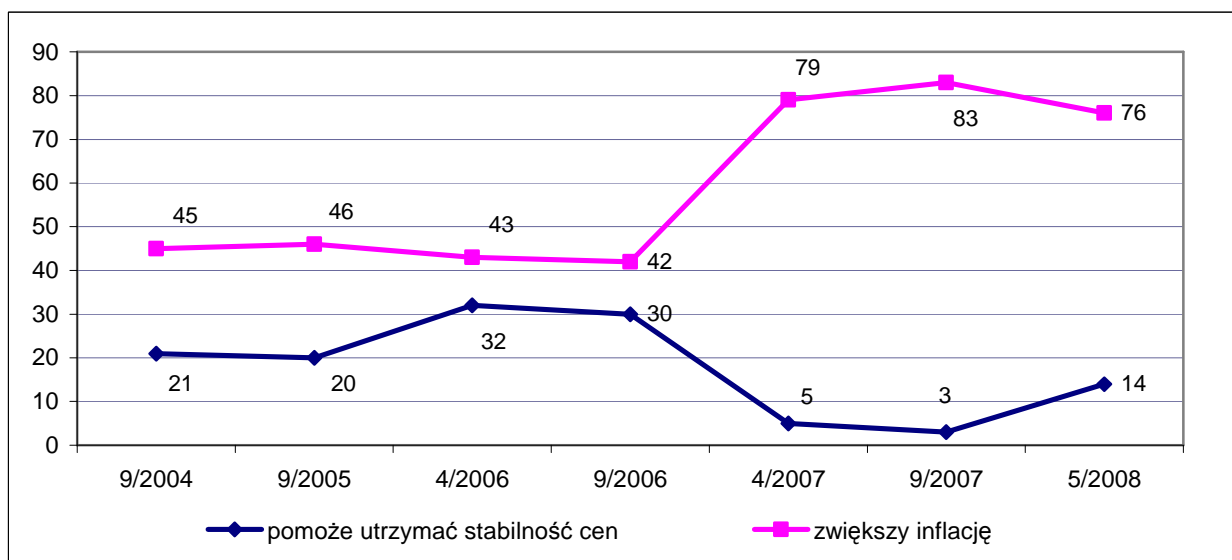
Wykres 1: Poparcie dla wprowadzenia euro w Słowacji⁸³ (proc.)

Źródło: *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 237, The Gallup Organisation, July 2008

Analizując opinie ankietowanych w Słowacji na temat przewidywanego wpływu przyjęcia euro na stabilność cen należy zaznaczyć, że w 2007 r. w badaniach Eurobarometru zmieniono treść pytania w stosunku do poprzednich badań (patrz Wykres 2) - w tym okresie pytanie ankietowe dotyczyło wpływu euro na obniżenie cen.⁸⁴

Wykres 2: Opinia Słowaków nt. wpływu wprowadzenia euro na inflację (proc.)

Źródło: *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 191 i 237 - The Gallup Organisation, November 2006 i July 2008.

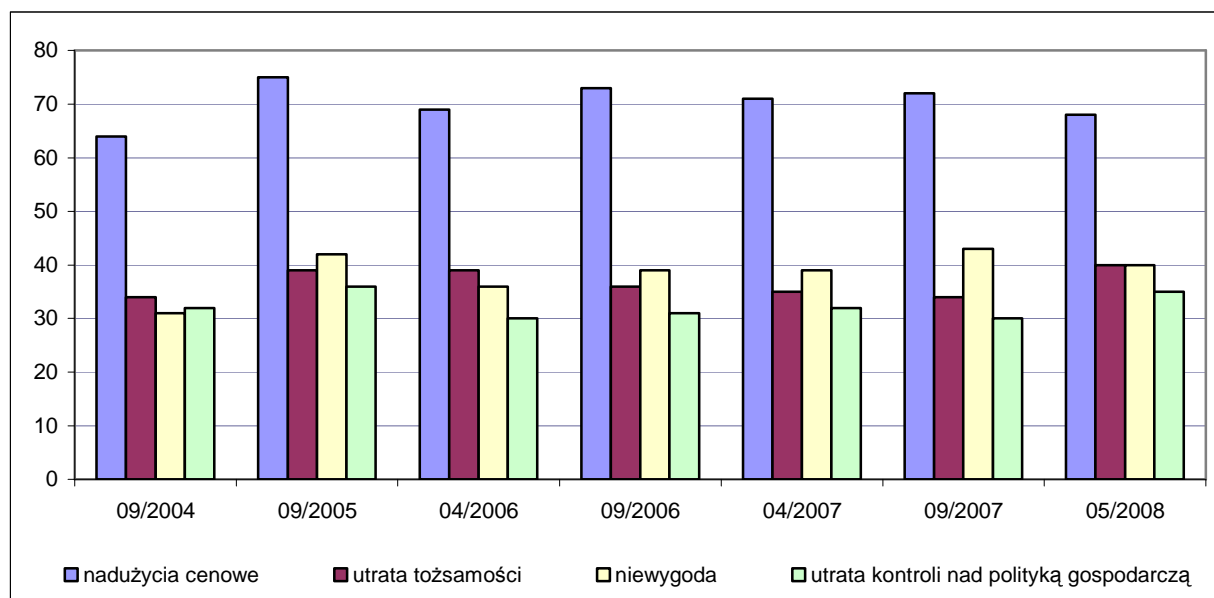
⁸³ Odsetek osób, które pozytywnie lub negatywnie odpowiedziały na pytanie ankietowe: „Are people happy that the euro will replace their national currency?”

⁸⁴ Pytanie ankietowe „Do you think the euro’s introduction will increase or lower prices?”

Od września 2005 r. do września 2006 r. odsetek osób uważających, że wprowadzenie euro w Słowacji przyczyni się do zwiększenia inflacji, powoli spadał z 46 do 42 proc. Jednakże we wrześniu 2007 r. aż 83 proc. mieszkańców Słowacji było zdania, że wprowadzenie euro zwiększy inflację, a jedynie 3 proc. uważało, że obniży ceny towarów i usług. Obserwując jednak najnowsze wyniki badań opinii publicznej należy stwierdzić, że **odsetek ankietowanych przewidujących pozytywny wpływ wprowadzenia euro na stabilność cen zwiększył się o 11 pp, tj. do poziomu 14 proc.** Odnotowano także zmniejszenie odsetka ankietowanych przewidujących negatywny wpływ wprowadzenia euro na inflację do poziomu 76 proc. Przyczyniło się do tego rozpoczęcie kampanii informacyjnej. Mimo tych działań, **spośród badanych państw, Słowacja jest trzecim krajem (po Polsce i Estonii) najbardziej pesymistycznie oceniającym wpływ euro na stabilność cen.**

Poniższy wykres przedstawia katalog obaw związanych z wprowadzeniem euro, wyrażanych przez ankietowanych w Słowacji: nadużycia cenowe, utrata tożsamości, niewygodna i utrata kontroli nad polityką gospodarczą. W okresie 2004-2008 respondenci najbardziej obawiali się nieuczciwego podnoszenia cen przez przedsiębiorców.

Wykres 3: Obawy Słowaków związane z wprowadzeniem euro (proc.)

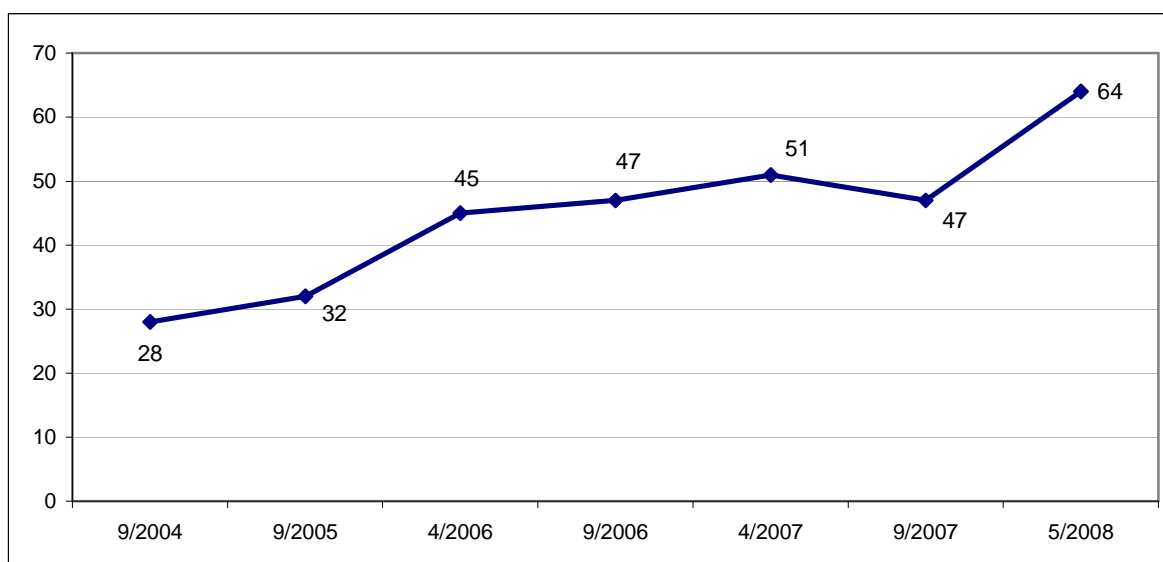
Źródło: *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 183, 191 i 237 - The Gallup Organisation, June 2006, November 2006 i July 2008.

W maju 2008 r. najczęściej wyrażaną przez Słowaków obawą były nadużycia cenowe przy przechodzeniu na gotówkę euro (68 proc. ankietowanych). Należy jednak odnotować, że w

porównaniu z badaniem z września 2007 r. (72 proc.) nastąpiło zmniejszenie odsetka wyrażających takie obawy, co można przypisać prowadzonej kampanii informacyjnej. Na siedem miesięcy przed wprowadzeniem euro odsetek tych, którzy boją się związanej z tym utraty tożsamości wzrósł o 6 pp do poziomu 40 proc.

Uruchomienie kampanii informacyjnej w Słowacji w styczniu 2008 r. już wywołało widoczne skutki. **Poziom wiedzy mieszkańców Słowacji na temat euro wzrósł o 17 pp do najwyższego poziomu ze wszystkich krajów badanych przez Eurobarometr - 64 proc.** Słowaków czuje się dobrze poinformowanymi na temat euro, w porównaniu do 40 proc. średniej dla wszystkich krajów poddanych badaniu (patrz Wykres 4).

Wykres 4: Odczuwany poziom poinformowania na temat euro⁸⁵ (proc.)

Źródło: *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 237 - The Gallup Organisation, July 2008.

Badania Eurobarometru wskazują także na wzrost zapotrzebowania na informację. Znajomość słowackich respondentów w zakresie podstawowych elementów euro i UGW częściowo poprawiła się (m.in. skład strefy euro, wygląd monet euro), choć w pewnych kwestiach odsetek poprawnych odpowiedzi zmniejszył się (m.in. wygląd banknotów euro).⁸⁶

⁸⁵ Odsetek badanych, którzy czują się bardzo dobrze lub dobrze poinformowani na temat euro.

⁸⁶ *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 237 - The Gallup Organisation, July 2008, str.8.

Wyniki badań Eurobarometru wśród Słowaków potwierdzają zapotrzebowanie na informacje dotyczące euro, zwłaszcza w celu budowania zaufania obywateli do euro. Po kilku miesiącach od uruchomienia kampanii informacyjnej w Słowacji, obserwuje się jej pozytywne skutki: nastąpił wzrost wiedzy o euro oraz stopnia poinformowania obywateli na temat euro, co pokazuje, że działania informacyjne mają znaczący wpływ na zmiany w zakresie postrzegania euro przez społeczeństwo. Z drugiej strony, wyniki badań opinii publicznej stanowią ważne źródło informacji dla kształtowania strategii komunikacyjnej Słowacji.

3.3. Ochrona konsumentów przed nadużyciami cenowymi

3.3.1. Strategia na rzecz ochrony konsumentów

Jak wynika z najnowszych badań Eurobarometru, 68 proc Słowaków obawia się wzrostu cen oraz nadużyć w związku z wprowadzeniem euro. Mimo że liczba osób obawiających się wzrostów cen w związku z zamianą waluty spadła (we wrześniu 2007 r. aż 72 proc. badanych w Słowacji uważało, że wprowadzenie euro przyczyni się do wzrostu cen), obalenie tych obaw będzie jednym z największych wyzwań rządu Słowacji w związku z zamianą waluty. Aby zapobiec nadużyciom cenowym, związanym z zamianą korony słowackiej na euro, i zwiększyć zaufanie obywateli do nowej waluty, Słowacja przygotowała wiele działań na rzecz ochrony konsumentów. Działania te, ujęte w „Strategii na rzecz ochrony konsumentów w związku z wprowadzeniem euro”⁸⁷ przyjętej przez Krajowy Komitet Koordynacyjny 22 lutego 2007 r., opierają się na dwóch filarach: **informowaniu konsumentów oraz monitorowaniu i kontrolowaniu poziomu cen.**

3.3.2. Zasady zaokrąglania cen

Przy przeliczaniu wszystkich kwot pieniężnych na euro należy użyć oficjalnego kursu wymiany i powstałą w ten sposób kwotę zaokrąglić do najbliższego eurocenta.⁸⁸ W administracji publicznej zaokrąglanie ma być przeprowadzane zgodnie z zasadą przeciwdziałania szkodzeniu obywatelom (*principle of not harming the citizen*). Płatności na rzecz państwa (np. opłaty, podatki) będą zaokrąglane w dół, natomiast na rzecz obywateli (np. emerytury, zasiłki społeczne) – w górę.

---

⁸⁷ *Koncepcia ochrany spotrebiteľa v procese zavedenia eura v SR*, Ministerstvo Hospodárstva SR, 2007.

⁸⁸ Zgodnie z rozporządzeniem Rady UE 1103/97 w sprawie niektórych przepisów dotyczących wprowadzenia euro.

3.3.3. Obowiązek podwójnego podawania cen w koronach słowackich i euro

Nałożenie na przedsiębiorców tego obowiązku pomaga konsumentom przyzwyczaić się do nowej waluty, zapewnia przejrzystość procesu zamiany korony na euro i buduje poczucie bezpieczeństwa konsumentów. Rząd przyjął zasady podwójnego podawania cen w rozporządzeniu z 12 marca 2008 r., a NBS opracował zasady dotyczące sektora finansowego.⁸⁹ **Okres obowiązkowego podawania cen w koronach słowackich i euro rozpocznie się w sierpniu 2008 r. i potrwa do 31 grudnia 2009 r.**⁹⁰ Po tym okresie, przedsiębiorcy mogą dobrowolnie przedłużyć podawanie cen w obu walutach na 6 kolejnych miesięcy.⁹¹ Praktyczne strony podwójnego podawania cen zostaną szczegółowo przedstawione w kampanii informacyjnej.

3.3.4. Dobrowolny kodeks etyczny przedsiębiorstw

Pełnomocnik Rządu ds. wprowadzenia euro w Słowacji wraz ze Słowackim Stowarzyszeniem Przedsiębiorców uruchomili projekt „kodeksu etycznego” **zobowiązującego jego sygnatariuszy do przestrzegania zasad zamiany waluty słowackiej na euro i niezawyżania cen.**⁹² Dotychczas kodeks podpisało ok. 1000 uczestników rynku, władz gmin, miast i regionów. Podmioty, które podpiszą i będą przestrzegać zasad ww. kodeksu, będą mogły umieścić logo kodeksu w swoich sklepach i oddziałach. Planowane są liczne imprezy promujące logo sygnatariuszy kodeksu. KE ocenia jednak, że dotychczasowa ich liczba (sygnatariuszy kodeksu w Słowacji) jest niska - instrument ten wymaga szerokiego rozpowszechnienia, aby jak najwięcej podmiotów zostało sygnatariuszami porozumienia.⁹³

3.3.5. Monitorowanie i kontrola cen

Za systematyczne monitorowanie cen odpowiedzialna jest Słowacka Inspekcja Handlowa (SIH).⁹⁴ Wśród instrumentów, którymi może posługiwać się SIH wobec podmiotów, które dopuściły się nadużyć cenowych, są ostrzeżenia oraz grzywny i kary pieniężne (maksymalna wysokość kary to 60 tys. euro dla osoby prawnej i 3 tys. euro dla osoby fizycznej

---

⁸⁹ Decree of the Ministry of Economy of the Slovak Republic of 12 March 2008 concerning the details of dual display with regard to consumer protection, Zbierka zákonov č. 97/2008

⁹⁰ Rozpoczęcie okresu podwójnego podawania cen planowane było na 30 dni po ustaleniu kursu wymiany korony na euro, tj. 8 sierpnia 2008 r. Według słowackich informacji prasowych, rząd przesunął rozpoczęcie tego okresu na 24 sierpnia 2008 r., aby umożliwić słowackim podmiotom gospodarczym lepsze przygotowanie się.

⁹¹ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op. cit. str. 46.

⁹² Code of Ethics for the Euro Changeover, www.euromena.sk

⁹³ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report*, op.cit., str. 8.

⁹⁴ *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update April 2008*, op. cit. str. 20.

bezpośrednio zaangażowanej w nadużycie)⁹⁵. Instytucja ta będzie kontrolować prawidłowość podwójnego podawania cen, przestrzeganie zasad zaokrąglania cen i poprawne stosowanie kursu wymiany, a także monitorować przestrzeganie zakazu wliczania kosztów zamiany korony słowackiej na euro w cenę produktów i usług. **Obserwacje będą przeprowadzane w czasie trwania obowiązku podwójnego podawania cen oraz kilka miesięcy później.** Kontrole będą przeprowadzane przypadkowo (*mystery shopping*) oraz w reakcji na skargi konsumentów wpływające bezpośrednio do SIH.

Oficjalny monitoring będzie przeprowadzany we współpracy ze słowackim Urzędem Statystycznym i NBS. Od czerwca 2008 r., co dwa tygodnie publikowane mają być raporty z monitoringu cen. Urząd Statystyczny prowadzi także regularny monitoring społecznego odbioru zmian cen oraz kampanii informacyjnej, co pozwala na bieżące dostosowywanie przebiegu kampanii informacyjnej do potrzeb obywateli.⁹⁶ Wyniki badania opinii publicznej z czerwca 2008 r. wskazały m.in., iż:

- najczęściej wskazanymi źródłami informacji o wprowadzeniu euro są telewizja państwowa, inne telewizje, prasa codzienna, znajomi i rodzina;
- najpopularniejszymi nadawcami informacji o wprowadzeniu euro są członkowie rządu, oddziały banków, przedstawiciele Ministerstwa Finansów, przedstawiciele partii politycznych i przedstawiciele NBS;
- informacje na temat wprowadzenia euro 85 proc. ankietowanych odebrało jako użyteczne, 78 proc. ankietowanych jako zrozumiałe, zaś 66 proc. jako wystarczające.⁹⁷

Uzupełnieniem dla oficjalnych działań będzie system monitoringu cen prowadzony przez organizacje konsumenckie. W założeniu inspektorzy-ochotnicy mają monitorować ceny w ok. 350 punktach, przy czym kontrole będą przeprowadzane w danym punkcie systematycznie i będą dotyczyć ustalonego zestawu produktów.

W ocenie KE działania SIH w zakresie monitorowania cen w Słowacji są dobrze przygotowane, jednakże plan włączenia organizacji konsumenckich do tego procesu wymaga zmian. Obserwacje poczynione na Cyprze w 2008 r. wykazały, że systematyczne monitorowanie stałego zestawu produktów w określonych punktach nie daje wiarygodnego

---

⁹⁵ Zakres instrumentów, jakimi dysponuje instytucja nadzorująca prawidłowość procesu przeliczania cen na euro reguluje ustawa horyzontalna (patrz str. 11).

⁹⁶ Ibidem, str. 40.

⁹⁷ *NÁZORY OBČANOV NA ZAVEDENIE SPOLOČNEJ MENY EURO*, Štatistický Úrad SR, JÚL 2008

obrazu sytuacji - podmioty kontrolowane świadome istnienia monitoringu nie dokonują nadużyć.⁹⁸ Ponadto, założono przeprowadzenie kontroli cen w bardzo ograniczonej liczbie punktów. Zdaniem KE, system kar pieniężnych za nadużycia cenowe w związku z wprowadzeniem euro w Słowacji jest niewystarczająco zrozułmiały.

---

⁹⁸ *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report, op. cit. str. 8.*

Podsumowanie i wnioski

- Przygotowania do wprowadzenia euro w Słowacji rozpoczęły się z dużym wyprzedzeniem. Pierwszy dokument na temat strategii wprowadzenia nowej waluty został przyjęty już 16 lipca 2003 r. Kompleksowy krajowy plan wprowadzenia euro zatwierdzono 6 lipca 2005 r. **Odpowiednio wcześniej podjęte działania przygotowawcze były dotychczas jednym ze źródeł sukcesu szybkiego wprowadzenia do obiegu nowej waluty** (tak było przypadku Słowenii, Malty i Cypru). **Kolejnym istotnym elementem warunkującym sprawne przyjęcie euro jest dobra współpraca pomiędzy bankiem centralnym a ministerstwem finansów, a także innymi urzędami centralnymi i organizacjami pozarządowymi.** Warto zauważyć, że w prace Krajowego Komitetu Koordynacyjnego ds. wprowadzenia euro oraz komitetów roboczych w Słowacji włączeni są zarówno przedstawiciele podmiotów z sektora rządowego, jak i pozarządowego.
- **Praktyczne działania przygotowawcze prowadzone przez Słowację**, podobnie jak to miało miejsce w Słowenii oraz na Cyprze i Malcie, są **przedmiotem regularnej i szczegółowej oceny Komisji Europejskiej w raportach publikowanych od 2004 r.** Słowacja zastosowała się do większości rekomendacji sformułowanych przez Komisję w 2007 r. Dotyczyły one m.in. uszczegółowienia krajowego planu wprowadzenia euro w zakresie zaopatrywania podmiotów w gotówkę euro oraz strategii komunikacyjnej, a także udostępnienia społeczeństwu zestawów startowych monet euro przed 1 stycznia 2009 r. Najnowsze postulaty Komisji (z lipca 2008 r.) odnoszą się m.in. do konieczności poprawy koordynacji działań pomiędzy podmiotami włączonymi w przygotowania, wzmocnienia wysiłków na rzecz zwiększenia poziomu zamówień dokonywanych w ramach zaopatrzenia pierwotnego i wtórnego, promowania kodeksu etycznego wśród przedsiębiorców oraz konieczności przeprowadzenia zmian w zakresie monitorowania cen przez organizacje konsumenckie. Wiele z ww. rekomendacji Komisji było formułowanych również w odniesieniu do Słowenii, Malty i Cypru, a w przyszłości mogą dotyczyć również praktycznych przygotowań do wprowadzenia euro w Polsce.
- Biorąc pod uwagę doświadczenia państw strefy euro, w szczególności Słowenii, Cypru i Malty, Słowacja przygotowała **szeroki zakres działań informacyjnych** (przy wykorzystaniu różnych kanałów). Choć oficjalna kampania informacyjna jeszcze nie została uruchomiona, **dotychczas przeprowadzone działania informacyjne przyczyniły się do zdecydowanego wzrostu poziomu wiedzy na temat euro:** w maju 2008 r. 64

proc. Słowaków czuło się dobrze poinformowanymi na temat euro, podczas gdy we wrześniu 2007 r. wskaźnik respondentów uważających się za dobrze lub bardzo dobrze poinformowanych wynosił 47 proc. **Rozpoczęcie działań informacyjnych spowodowało również spadek obaw związanych z nową walutą o 4 pp.** Słowacki Urząd Statystyczny przeprowadza regularne badania opinii publicznej, które pozwalają na kształtowanie przebiegu kampanii informacyjnej z uwzględnieniem informacji zwrotnych od obywateli (przede wszystkim na temat ich wątpliwości związanych z euro). Badania te w przyszłości pomogą w ocenie skuteczności słowackiej kampanii informacyjnej.

- Słowacja jest kolejnym państwem (po Słowenii, Cyprze i Malcie), w którym w procesie wprowadzenia euro szczególnie istotną rolę ogrywają **działania na rzecz zwiększenia zaufania konsumentów do nowej waluty** (m.in. nałożenie na przedsiębiorstwa obowiązku podwójnego podawania cen, wprowadzenie kodeksu uczciwych praktyk cenowych oraz systematyczne monitorowanie cen produktów i usług). Do procesu monitorowania cen **włączono organizacje konsumentów, a także zapewniono konsumentom możliwość zgłaszania przypadków nieuzasadnionego zawyżania cen.** W maju 2008 r. aż 76 proc. badanych w Słowacji uważało, że wprowadzenie nowej waluty przyczyni się do wzrostu cen. W Polsce tego samego zdania było w tym czasie 83 proc. ankietowanych, dlatego też w przyszłości będzie konieczne podjęcie podobnych działań zapobiegawczych.
- Doświadczenie nabyte przez państwa strefy euro pokazuje, że kluczowym elementem udanego procesu wprowadzenia euro jest pozytywne nastawienie obywateli, którzy powinni być w pełni poinformowani i świadomi konsekwencji zachodzących zmian, przy czym głównym źródłem niechęci opinii publicznej do euro wydaje się być obawa przed wzrostem cen. Zatem **kluczem do pozyskania zaufania społecznego dla procesu wprowadzenia euro jest wczesne zaplanowanie i podjęcie działań informacyjnych i edukacyjnych** mających na celu ograniczenie wspomnianego ryzyka. Powinno być to jednym z podstawowych celów przyszłej kampanii informacyjnej w Polsce.
- Analizując dotychczasowe doświadczenia Słowacji w zakresie prowadzonych działań przygotowawczych oraz doświadczenia Słowenii, Cypru i Malty z okresu wprowadzania euro można odnaleźć wiele punktów zbieżnych. Wśród nich należy wymienić m.in.:
  - przyjęcie ustaw o charakterze horyzontalnym;
  - wcześniej podejmowane działania przygotowawcze (nawet na kilka lat przed decyzją Rady o uchyleniu derogacji),

- ścisłą współpracę pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w proces wprowadzania euro (zarówno przedstawiciele ministerstw i urzędów centralnych, jak również instytucji pozarządowych),
- wprowadzenie euro przy wykorzystaniu scenariusza „big bang”⁹⁹,
- zastosowanie krótkich okresów podwójnego obiegu walut krajowych i euro, mobilizujących społeczeństwo i podmioty gospodarcze do wczesnego posługiwania się nową walutą (okres ten nie przekroczył jednego miesiąca, choć Rozporządzenie Rady 974/98 (z późn. zm.) umożliwia jego wydłużenie do 6 miesięcy¹⁰⁰),
- szybkie dostosowanie bankomatów do wypłaty banknotów euro,
- nałożenie na detalistów obowiązku wydawania reszty tylko w euro,
- prowadzenie intensywnej kampanii informacyjnych oraz działań na rzecz ochrony konsumentów,
- korzystanie z zaleceń Komisji Europejskiej formułowanych od 2004 r. w regularnych raportach na temat praktycznych przygotowań poszczególnych państw do przyszłego rozszerzenia strefy euro.

Wprowadzane rozwiązania determinowane były w dużej mierze specyfiką danego kraju (wielkością gospodarki, liczbą podmiotów, stopniem zaznajomienia społeczeństwa z nową walutą etc.) oraz chęcią minimalizowania kosztów i usprawnienia procesu zamiany dotychczasowej waluty na nową walutę¹⁰¹. Analizując doświadczenia tych państw, należy pamiętać, że **skala działań przygotowawczych podczas wprowadzania euro w Polsce będzie znacznie większa**. Dotyczyć to będzie w szczególności kwestii logistycznych, w tym produkcji monet euro z polską stroną narodową, jej dystrybucji oraz organizacji wcześniejszego zaopatrzenia w nową walutę. Dlatego podejmując decyzję dotyczącą np. wyboru scenariusza („big bang” czy okres przejściowy) oraz długości okresu podwójnego obiegu, konieczne będzie uwzględnienie ww. czynników. **Niektóre zastosowane przez dotychczasowe państwa strefy euro rozwiązania mają jednak charakter uniwersalny i warto z nich skorzystać** (np. wczesne rozpoczęcie przygotowań do przyjęcia nowej waluty, nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w przygotowania, podjęcie działań służących wzmocnieniu zaufania konsumentów do euro oraz prowadzenie intensywnej kampanii informacyjnej). Zebranie doświadczeń ostatnich

---

⁹⁹ Zastosowanie tego scenariusza planują również inne państwa członkowskie UE z derogacją, np. Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa i Węgry.

¹⁰⁰ Również w pozostałych państwach strefy euro okres podwójnego obiegu trwał maksymalnie dwa miesiące.

¹⁰¹ Te dwa argumenty były często przywoływane przy uzasadnianiu przez dany kraj wyboru scenariusza „big bang” oraz wprowadzenia krótkiego okresu podwójnego obiegu waluty krajowej i euro.

dwóch fal rozszerzenia strefy euro oraz doświadczeń z okresu przygotowań prowadzonych przez Słowację jest tym bardziej istotne, że tempo dalszego rozszerzania strefy euro w najbliższym czasie może ulec spowolnieniu¹⁰².

- Warto podkreślić, że wprowadzenie euro w Słowacji (tak samo jak w Słowenii, Cyprze i Malcie) nie wiązało się z uchwaleniem zmian w konstytucji, gdyż nie zawiera ona przepisów, które wymagałyby dostosowania do przepisów wspólnotowych.
- **W opiniach EBC** dotyczących słowackich projektów aktów prawnych **warto zwrócić uwagę na pewne powtarzające się elementy, m.in. obowiązek zachowania spójności prawa krajowego z prawem wspólnotowym** (w szczególności z rozporządzeniami nr 1103/97 i 2169/2005), **brak konieczności transpozycji do prawa krajowego przepisów prawa wspólnotowego mających moc bezpośredniego obowiązywania** (dot. w szczególności rozporządzeń), sugestię uwzględniania w prawie krajowym *Zalecenia Komisji z dnia 10 stycznia 2008 r. dot. środków ułatwiających przyszłe przejście na euro*. Należy także odnotować, że ECB przychylnie ustosunkowuje się do regulacji z odpowiednio długim *vacatio legis*, co ma znaczenie dla odpowiedniego zaznajomienia się osób fizycznych i prawnych z nowymi przepisami.
- Komisja Europejska oraz EBC, uwzględniając doświadczenia państw członkowskich, które wprowadziły nową walutę, a także mając na uwadze zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne i konieczność usprawnienia procesu wymiany w przyszłości, wydały w 2008 r. **akty prawne, które będą miały zastosowanie do kolejnych krajów przyjmujących nową walutę, w tym Polski**. Należą do nich: wytyczne EBC z 19 czerwca 2008 r. upraszczające warunki wcześniejszego zaopatrzenia podmiotów w banknoty i monety euro oraz wspomniane wcześniej zalecenie Komisji w sprawie środków ułatwiających przyszłe przejście na euro.
- **Przystąpienie Polski do strefy euro pociągnie za sobą konieczność uchwalenia stosownych regulacji zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i krajowym**. Odnośnie do regulacji wspólnotowego prawa wtórnego należy założyć, że będą one zbliżone do regulacji uchwalonych w związku z przystąpieniem do strefy euro Słowenii, Cypru, Malty i Słowacji. Zatem wydane zostaną **akty prawne Rady** (jak decyzja znosząca w stosunku do Polski derogację, czy rozporządzenie w sprawie kursu wymiany złotego na euro) oraz

---

¹⁰² Jak wynika z *Siódmego Raportu Komisji Europejskiej z lipca 2008 r. na temat praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia strefy euro* zdecydowana większość państw członkowskich z derogacją nie ustaliła docelowej daty wprowadzenia euro.

EBC, konieczne w związku z przystąpieniem NBP do Eurosystemu (ze względu na termin przygotowania niniejszego opracowania, nie zostały one uwzględnione w materiale).

- Drugą grupę regulacji stanowić będą **akty prawa krajowego**. Zakres regulacji powinien być zbliżony do tych, które podjęły władze ustawodawcze Słowacji. A zatem konieczne będzie **uchwalenie aktu prawnego, który będzie szczegółowo regulować kwestie prawne i techniczne**. Ponadto **część obowiązujących przepisów** - w szczególności tych, które zawierają odniesienie do waluty krajowej - **wymagać będzie nowelizacji**. Szczególnie w pierwszym działaniu legislacyjnym pomocna będzie szczegółowa analiza przepisów słowackiej ustawy horyzontalnej i przepisów wykonawczych oraz opinii EBC do projektów tychże regulacji.

Bibliografia

1. *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic, Update April 2008*, Ministerstvo Financii Slovenskej Republiky, Narodna Banka Slovenska
2. *National Euro Changeover Plan for the Slovak Republic. Update March 2007*, National Bank of Slovakia, Ministry of Finance of the Slovak Republic
3. *Communication strategy on euro introduction in Slovakia, Communication Working Committee*, October 2007, Government of the Slovak Republic, Narodna Banka Slovenska
4. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Seventh report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area* {SEC(2008) 2306}, Brussels, COM(2008) 480 final
5. *Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Fifth report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area*, Brussels, 16.7.2007 COM(2007) 434 final
6. *Commission staff working document. Annex to the Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Central Bank. Sixth Report on the practical preparations for the future enlargement of the euro area*, Brussels, 27.11.2007 COM(2007) 756 final.
7. *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 183, The Gallup Organisation, June 2006
8. *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 191, The Gallup Organisation, November 2006
9. *Introduction of the Euro in the New Member States. Analytical Report*, Flash Eurobarometer 237, The Gallup Organisation, July 2008
10. *Preparing for the euro: survey among Slovak enterprises. Analytical Report*, Fieldwork: June 2008, Publication July 2008, Flash Eurobarometer 240 – The Gallup Organisation.

11. *NÁZORY OBČANOV NA ZAVEDENIE SPOLOČNEJ MENY EURO*, Štatistický Úrad SR, JÚL 2008
12. *The Slovak euro coins*, NBS's leaflet, October 2007
13. Ciszak T., Górska A., Jakubiec S., Siemaszko M., „*Pierwsze doświadczenia Słowenii związane z zamianą tolara na euro*”, *Materiały i Studia*, Zeszyt nr 224
14. Oficjalne komunikaty Narodowego Banku Słowacji dostępne na stronie:
<http://www.nbs.sk/>
15. Oficjalne komunikaty Rządu Republiki Słowackiej dostępne na stronie:
<http://www.euro.vlada.gov.sk/index.php?ID=1038>
16. Oficjalne komunikaty Ministerstwa Gospodarki Republiki Słowackiej dostępne na stronie:
<http://www.economy.gov.sk/>